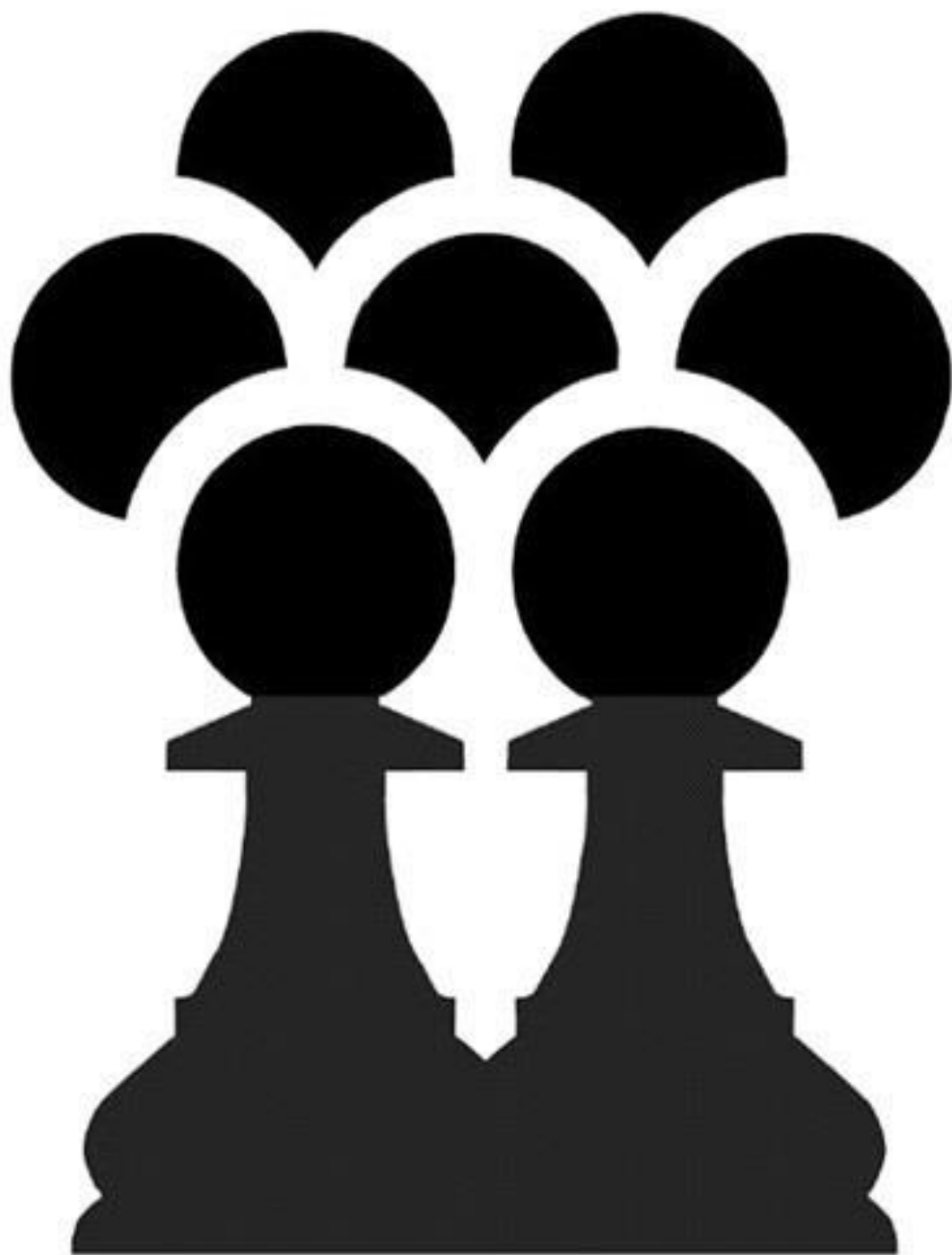

Clubblad van Schaakvereniging Promotie Zoetermeer

de Promoot

jaargang **71** | nummer **2** | februari 2023

→ www.svpromotie.nl ←

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

jaargang **71** | nummer **2** | februari 2023

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952

Speelzaal: Wooncentrum Gondelkade, Gondelkade 33, Zoetermeer
 Website: **www.svpromotie.nl**
 Contributie: senioren (vanaf 20 jr): € 144,- / junioren (t/m 20 jr): € 69,- / studenten: € 69,- /
 leskosten € 20,- / alleen extern: € 65,00
 Donaties: minimaal € 25,00
 Bankrekening: NL79 INGB 0002 4053 62, t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer

Ereleden: Gerhard Eggink, Hans Meijer, Manuel Nepveu, Gerard Swart, Jan Veldhuizen, Rob de Vries

bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	J. van den Berg (Jaap)	Wildenberg 18 2716 ND Zoetermeer	(079) 321 42 59 voorzitter.svpromotie@gmail.com
secretaris	S. Kooiman (Stephan)	Bonaire 22 2721 LJ Zoetermeer	(06) 34 16 79 10 secretaris.svpromotie@gmail.com
penningmeester	T.J.P. Morcus (Ton)	Azaleapark 15 2724 JA Zoetermeer	(06) 29 47 98 46 penningmeester.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader intern	M. Wichhart (Maarten)	Dongestraat 18 2652 DP Berkel en Rodenrijs	(06) 24 85 91 19 wl.intern.svpromotie@gmail.com
wedstrijdleader extern	M. Hettfleisch (Maurice)	Zijlstraat 135 2353 NN Leiderdorp	(06) 13 18 31 03 wl.extern.svpromotie@gmail.com
algemeen adjunct	< vacature >		
voorzitter jeugdcommissie	R.W. Minnema (Rens)		jeugdleader.svpromotie@gmail.com

	naam	adres	telefoon + e-mail	
redactie clubblad De Promoot	H.J. Alberts (Henk)	Trompstraat 98 2266 KL Leidschendam	(070) 320 64 29	redactie.depromoot @gmail.com
	R. de Vries (Rob)	Comriekade 24 2481 AE Woubrugge	(0172) 58 73 35	
webmaster svpromotie.nl	R.W. Minnema (Rens)		rwminnema@hotmail.com	
materiaal- commissaris	C. Schoon (Chris)	Alexander Dubčekplaats 32 2332 HX Leiden	(06) 23 07 66 17 ccschoon2010@kpnmail.nl	

→ www.svpromotie.nl ←

Inhoud

Intro 1:	Redactioneel	<i>redactie</i>	blz. 2
Intro 2:	Van de voorzitter	<i>Jaap van den Berg</i>	2
Intern:	Schaakuitspraken	<i>Maarten Wichhart</i>	3
Intern:	Stand na de 21 ^e ronde (6 februari 2023)	<i>Maarten Wichhart</i>	4
Opgaven:	Kort maar krachtig	<i>redactie</i>	4
Extern:	Naar beneden kijken? Naar boven!	<i>Maurice Hettfleisch</i>	5
Extern:	Uitslagen en programma	<i>redactie</i>	6
NK nu:	Gemiste kansen op het hoogste niveau	<i>GM Robby Kevlishvili</i>	7
Partij:	Verzamelwoede	<i>Manuel Nepveu</i>	10
Saavedra:	(On)volmaakte schoonheid	<i>Nico Peerdeman</i>	11
Vestdijk:	Vechten tegen de bierkaai	<i>Hans Meijer</i>	14
NK toen:	Halve finales Nederlands kampioenschap	<i>FM Bernard Bannink</i>	16
9 uit 9:	De vloek van de negende	<i>Jan Willem Duijzer</i>	18
Varia:	Tentoonstelling in het Hoogovensmuseum	<i>Henk Alberts</i>	21
RuRu:	Rudi's rubriek	<i>Rudi Matai</i>	22
Opgaven:	Wit/zwart speelt en wint	<i>redactie</i>	26
Z v v Z:	KNSB-beker: fortuinlijke start	<i>Maarten van Zetten</i>	27
Gemeente:	Zoetermeer schaakt	<i>Jaap van den Berg</i>	28
Terugblik:	Mijn schaakgeschiedens [2]: SV Charlois	<i>Bas van de Graaf</i>	29
Puzzel:	Winterpuzzel 2023	<i>Jan Blankespoor</i>	30
Opgaven:	Lichess-puzzels van Promotianen	<i>Maurice Hettfleisch</i>	34
Partij:	Pestjochie?	<i>Frans Martens</i>	37
Varia:	Schaakstukken-ontwerpwedstrijd 2022	<i>Henk Alberts</i>	39
Toernooi:	Groningen 2022	<i>Manuel Nepveu</i>	40
Varia:	150-jarig jubileum KNSB in 2023	<i>Henk Alberts</i>	41
Oude doos:	De beste stuurliu staan aan wal	<i>John Tan</i>	42
Varia:	'Schaakkunst en de Kunst van het Schaken'	<i>Henk Alberts</i>	43
Opgaven:	Oplossingen problemen	<i>redactie</i>	45
Agenda:	Alle evenementen t/m zomer 2023	<i>bestuur</i>	46

intro		Redactioneel	Henk Alberts Rob de Vries
--------------	---	---------------------	--

Het was voorspelbaar. Na het superdikke jubileumnummer in oktober was er wat minder animo en/of inspiratie om artikelen aan te leveren voor het traditionele kerstnummer. Bij het naderen van de deadline was er nog zo weinig binnengekomen dat bestuur en redactie moesten besluiten om "het decembernummer in februari te laten verschijnen". Nu is februari een beetje laat voor een Kerstpuzzel of het aankondigen van een Oliebollentoernooi, dus werd al snel een nieuwe naam bedacht. U raadt het nooit: het werd het "februarinummer"!

En toen was het opeens hollen of stilstaan (of v.v.), want tegen de deadline van dit nieuwe fenomeen bleken de bijdragen opeens in grote aantallen binnen te stromen! Helaas gebeurde dit voornamelijk tijdens het Tata-toernooi, en dat is even geen handige periode om een Promoot in elkaar te zetten. Vandaar dat die deadline nog een extra weekje werd opgeschoven om de redactie de tijd te geven om haar werk te doen: knippen, plakken, passend maken, corrigeren, onderstrepen, cursiveren, uitslagen opzoeken, corresponderen, kalender maken, problemen selecteren, oplossingen checken, tabellen maken, (dit) redactioneel schrijven, vragen stellen, diagrammen maken en taalfouten verbeteren (dit laatste is overigens zelden nodig!).

Maar de redactie kan het niet alleen! Dus: hartelijk dank aan de auteurs Bas, Bernard, Frans, Hans, Jaap, Jan, Jan Willem, John, Maarten, Maarten, Manuel, Maurice, Nico, Robby en Rudi!

Veel lees- en puzzelplezier!

intro		Van de voorzitter	Jaap van den Berg
--------------	---	--------------------------	------------------------------------

Promotie mag terugkijken op een mooi 2022. De coronabeperkingen kwamen al snel tot een einde. K1 werd in mei kampioen en promoveerde naar de 2^e klasse waar het tot nu toe goed stand weet te houden. In de zomer zijn we verhuisd naar 't Span. Daarop kunnen we tevreden terugkijken. Ondanks de overgang naar de maandagavond heeft vrijwel iedereen de verhuizing meegemaakt. Jeugd en senioren spelen weer op dezelfde avond. Onze nieuwe jeugdleider Rens Minnema heeft met betrokken ouders en lesgevers een nieuwe impuls gegeven aan de jeugdafdeling.

In oktober vierden we ons zeventigjarig jubileum. Dat werd ook een weerzien met een aantal oude bekenden. Het jubileum werd nog eens opgeluisterd met het prachtige boek *Een krasje in het graniet der eeuwigheid*, een selectie van de columns die onze website al jaren verrijken. Tegelijk verscheen er een dubbeldik nummer van de Promoot met veel bijdragen van clubleden. Wethouder sport Ronald Weerwag was aanwezig om beide in ontvangst te nemen. Op zijn beurt liet hij de felicitaties van de gemeente gepaard gaan met het uitreiken van een oorkonde.

Zo'n 20 leden gaven zich op voor de schaaktrainingen van de Kennemer Combinatie. Kortom, 2022 is een jaar waarop we hebben laten zien dat Promotie een vitale schaakvereniging is. Blijkbaar ontgaat dat ook anderen niet. Op het aanbod van Rens Minnema om schaakles te geven zijn een aantal scholen ingegaan. Het zou fijn als er leden zijn die hem daarin gaan bijstaan. Elders in de Promoot valt te lezen hoe het schaken in Zoetermeer in 2023 mede met dank aan de gemeente een impuls krijgt.

Met andere woorden, 2023 wordt een jaar met nieuwe uitdagingen voor onze vereniging.

<i>intern</i>	Schaakuitspraken	Maarten Wichhart
---------------	-------------------------	-------------------------

Het is nu woensdagavond. Zojuist heb ik, tezamen met enkele andere leden van onze vereniging, de online schaaktraining van Merijn van Delft gevolgd. Het was weer een interessante les. We hebben ons bezig gehouden met het aanvallende loperpaar. Dat was een bekend concept, maar er kwamen ook andere minder bekende concepten langs. Een opvallende oneliner was: “De centrale strategie is altijd de beste strategie.....”. Die had ik nog nooit gehoord, maar let de komende tijd op. Ik ga het uitproberen! Ook zagen we dat dubbele positionele kwaliteitsoffers tot mooie winstpartijen kunnen leiden. Die zie ik bij ons op de club toch niet vaak langskomen. Mijn conclusie is wederom dat schaken toch wel een erg complex spel is. Het zal nog wel een tijdje duren om alle finesses te doorgronden. Of laat ik vanavond eens realistisch zijn..... dat gaat helemaal nooit gebeuren. En dat is misschien maar goed ook.

De complexiteit van het schaakspel leidt tot allerlei interessante quotes. Enkele voorbeelden. Einstein schreef ooit: “Schaken is het snelste spel ter wereld omdat men met elke seconde duizenden gedachten moet ordenen”. Euwe zei: “Het is gemakkelijker een gewonnen stelling te krijgen dan een gewonnen stelling te winnen”. Karpov wist: “Schaken is alles: kunst, wetenschap en sport”. Tal gaf aan: “Er zijn twee soorten offers; correcte en die van mij”. Ook Chigorin gaf ons een beetje hoop: “Een slecht plan is beter dan helemaal geen plan.”

Er zijn ook mensen die minder positief zijn, bijvoorbeeld: “Schaken is een droevige verspilling van je hersenen.” Of, van Sir Walter Scott: “Schaken is een dwaze manier om luie mensen te laten geloven dat ze iets heel slims doen, terwijl ze alleen maar hun tijd verspillen.” De meest vreselijke uitspraak kwam naar mijn mening van Josh Waitzkin: “Het (schaken) is een spel, net als Monopoly”.

Bij mij blijft toch hangen dat schaken een prachtig spel is, met ongekende mogelijkheden. En ik denk dat U het zeker met mij eens bent.

Maar dan de interne competitie, daar draait het tenslotte toch allemaal om. We hebben inmiddels alweer 60% van het seizoen gespeeld. Met nog 14 van de 35 avonden te gaan, begint er wat tekening in de stand te komen. Trotse koploper is Ben Ahlers. Ben is dit jaar nauwelijks te stoppen, speelt mooie partijen, wint veel en heeft na 21 ronden al 300 punten verzameld. Ter vergelijking, vorig seizoen stond Joost Mostert na evenveel partijen aan de leiding met een puntentotaal van slechts 258. In de achtervolging hebben we Han Baas en Bernard Bannink. Zij staan met 240 punten al wel op stevige achterstand. Het lijkt erop dat er een Houdini-act nodig is om het tij te keren. Maar wie weet..... Parijs is nog ver.

Ook nadert het einde van de 2^e periode. In de slotfase van een periode neemt het stressniveau voor een flink aantal spelers toe. Voor de onderste helft van groep 1 doemt het degradatiespook op. Dat zal regelmatig leiden tot slapeloze nachten, wakker wordend al badend in het zweet. Zeker na weer een onnodige verliespartij vanuit een erg mooie stelling. In groep 2 heerst ook de spanning. Geen paniek of angst, maar veel enthousiasme over wat kan komen. Zenuwachtig als een kind voor zijn zevende verjaardag brengt U de komende weken door. Nog een of twee keer een goed resultaat, en promotie naar groep 1 kan gevierd worden. In welke situatie U ook zit, ik wens U veel succes de komende weken.

Een toepasselijke laatste quote komt van George Herbert, een Engelse priester en dichter uit de 17^e eeuw. Hij zei ooit treffend: “Geen schaker kan goed slapen”. En niets is minder waar.

□

intern	Stand na de 21^e ronde (periode 2, ronde 10, 6 februari 2023)	Maarten Wichhart
---------------	---	-----------------------------

groep 1				
kl.	speler	punten	Elo	TPR
1	B. Ahlers	300	2040	2247
2	J. Baas	240	1959	2045
3	B. Bannink	240	2175	2229
4	M. Wichhart	228	1997	1962
5	P. van der Werve	222	1982	1977
6	S. de Swart	210	1966	2017
7	H. Ouwens	207	1873	1896
8	J. Mostert	207	1934	1893
9	M. Hettfleisch	204	1861	1984
10	S. Kooiman	201	1862	1917
11	J.W. Duijzer	198	2099	1917
12	R. Minnema	189	1766	1846
13	T. Morcus	174	1840	1797
14	M. Nepveu	174	1885	1828
15	G. Eggink	168	1880	1774
16	H. Boerkamp	162	1780	1838
17	J. Tan	162	1763	1922
18	R. Matai	159	1618	1670
19	H. Minnema	149	1722	1709
20	B. van de Graaf	147	1700	1867
21	J. Veldhuizen	124	1668	1540

groep 2				
kl.	speler	punten	Elo	TPR
1	J. Koster	162	1880	1834
2	J. Heskes	158	1747	1839
3	J. Blankespoor	149	1910	1822
4	D. Brinkman	142	1560	1699
5	J. Sibbing	139	1848	1654
6	E. Guijt	138	1739	1697
7	D. Kanbier	126	--	1602
8	R. de Vries	126	1355	1602
9	D. Ramadan	126	--	1685
10	J. Lipka	124	--	1732
11	J. Vane	122	--	1585
12	R. Jansen(j)	120	--	1668
13	S. de Jong	119	1841	1661
14	J. van den Berg	116	1719	1619
15	D. van Nies	114	1556	1708
16	C. Schoon	112	1418	1461
17	F. Martens	110	1591	1532
18	G. Toxopeus	102	1569	1528
19	M. Engelsman	100	--	1599
20	P. Hijma	98	1450	1342
21	D. Strikwerda	72	--	1221
22	C. Remie	66	--	1080
23	N. van den Berg	64	--	1339
24	J. de Roo	64	1343	1211

Deze ranglijsten staan in volgorde van TOTAAL aantal punten (periode 1 + periode 2), in tegenstelling tot die op de website

3 maal "kort maar krachtig"

[A] zwart aan zet ●

[B] zwart aan zet ●

[C] zwart aan zet ●

bron: Hans Ree (NRC)
oplossingen: → blz. 45

<i>extern</i>	Naar beneden kijken? Naar boven, zal je bedoelen!	<i>Maurice Hettfleisch</i>
---------------	--	--------------------------------

In de vorige editie had ik het uitgebreid over het minimum aantal punten dat de KNSB-teams nodig zouden moeten hebben om zich te kunnen handhaven. Ik acht de kans klein dat deze uitspraken bij de teams als een rode lap op een stier hebben gewerkt, maar feit is dat beide teams mijn pessimistische insteek al ontkracht hebben. Naar beneden wordt namelijk niet gekeken, de KNSB-teams schurken zelfs tegen de subtop aan! K2 heeft dat aan twee uitslagen te danken die best als stunts kunnen worden aangemerkt. K1 speelt gewoon oerdegelijk en iets meer dan dat: verlies tegen sterkere tegenstanders en winnen wanneer je kunt winnen, ook met overtuigende cijfers tegen een op papier even sterke tegenstander. Het werk zit er uiteraard nog niet op, maar de KNSB-teams hebben zich op een comfortabele plek in de standen genesteld.

En ook in de KNSB-beker worden goede zaken gedaan. De goede prestatie van vorig jaar, het halen van de laatste zestien, is met een klinkende 4-0 overwinning tegen Philidor Leiden weer gelukt. In twee wedstrijden is er maar een half bordpuntje blijven liggen!

In de HSB-competitie valt vooral de ongelukkige laatste plek van H3 op. Enkele nipte nederlagen zijn hier de oorzaak van, die ook zomaar de andere kant op hadden kunnen vallen. In de laatste ronden zijn nog mogelijkheden om plekken te stijgen. H2 bevindt zich halverwege traditioneel in de positie om te speculeren over het kampioenschap. De kaarten liggen goed voor H1, maar om het noodlot niet af te dwingen, wil ik het daar vooral bij laten.

[Om het opwekken van traumatische ervaringen onder lezers te voorkomen, wordt het HSB-bekerteam hier niet besproken.]

Topscorers

Nu het seizoen praktisch over de helft is, valt er ook wat te zeggen over de topscorers. Spelers met een perfecte score in hun teams zijn nog Eelco (+2 bekeroverwinningen!) en Maarten Wichhart. Jan Willem heeft nog maar een halfje verloren met een score van 5½ uit 6 in K1 en H1 gecombineerd, en in het eerste team springt ook Dylans score van 3 uit 4 (twee overwinningen en twee remises) eruit. Verder ongeslagen zijn: Han met 3½ uit 4, Jaap, Hamilcar en Rens met 2½ uit 3, en Sjaak met 3 uit 4.

□

Tata	Winnen tegen een grootmeester (zijn dochter)	<i>redactie</i>
-------------	---	-----------------

Rob de Vries (1319) - Sophia Jonkman (1552)

1. e4 e6, 2. d4 d5, 3. exd5 exd5, 4. Pf3 Pf6,
5. Ld3 Ld6, 6. O-O O-O, 7. c4 dxc4, 8. Lxc4 Te8,
9. Pg5 Le6, 10. Pxe6 fxe6, 11. g3 c6, 12. Db3 Dd7,
13. Te1 Pd5, 14. Pc3 b5, 15. Ld3 Df7, 16. Pe4 Lb4,
17. Te2 h6, 18. Ld2 De7, 19. Tae1 Kf7, 20. a3 Lxd2,
21. Pxd2 Dd6, 22. Dc2 Kg8, 23. Pe4 Df8, 24. Pc5 Pc7,
25. Pxe6 Pxe6, 26. Txe6 Txe6, 27. Txe6 Dd8,
28. De2 Kf7, 29. Lg6+ **1-0** (mat in 2)

Bij de foto: Amelia (links) en Sophia Jonkman samen met hun vader GM Harmen Jonkman achter het schaakbord in Wijk aan Zee

<i>extern</i>	Uitslagen + programma	<i>redactie</i>
---------------	------------------------------	-----------------

team	klasse	wedstrijd	uitslag	match-punten	bord-punten	positie
K1	KNSB 2B	Promotie K1 – De Wijker Toren 1 Zukertort Amstelveen 2 – Promotie K1 Promotie K1 – Fischer Z 1 SOPSWEPS'29 1 – Promotie K1 Promotie K1 – AAS 1 SG Max Euwe 1 – Promotie K1 VAS 2 – Promotie K1 Promotie K1 – Europarcs MACH 1 Kennemer Combinatie 2 – Promotie K1	2½ - 5½ 2½ - 5½ 6 - 2 5½ - 2½ 5½ - 2½ <i>11 feb</i> <i>11 maart</i> <i>1 april</i> <i>22 april</i>	6 uit 10	22 uit 40	5 ^e (10 teams)
K2	KNSB 4F	Schaakmat Westland 2 – Promotie K2 Promotie K2 – Fianchetto 1 DSC Delft 3 – Promotie K2 Promotie K2 – SHTV 1 LSG 5 – Promotie K2 DD 2 – Promotie K2 Promotie K2 – Sliedrecht 2 Shah Mata 1 – Promotie K2	3½ - 4½ 5½ - 2½ 4 - 4 3½ - 4½ <i>11 feb</i> <i>11 maart</i> <i>1 april</i> <i>22 april</i>	5 uit 8	17½ uit 32	4 ^e (9 teams)
H1	HSB 1B	Promotie H1 – SHTV 2 Rijswijk 2 – Promotie H1 Promotie H1 – DD 2 Scheve Toren 2 – Promotie H1 Promotie H1 – DSC 3 Schaakmat Westland 2 – Promotie H1	6 - 2 3½ - 4½ 5 - 3 0 - 8 <i>20 feb</i> <i>13 mrt</i>	8 uit 8	23½ uit 32	1 ^e (7 teams)
H2	HSB 1A	RSC-Belgisch Park 1 – Promotie H2 Promotie H2 – DD 3 Promotie H2 – DSC 4 HSV 1 – Promotie H2 DSC 2 – Promotie H2 Promotie H2 – Haeghe Ooievaar 1	4 - 4 5 - 3 7 - 1 5 - 3 <i>13 feb</i> <i>12 apr</i>	5 uit 8	19 uit 32	2 ^e (7 teams)
H3	HSB 2A	Promotie H3 – Rijswijk 3 DSC 6 – Promotie H3 Promotie H3 – SHTV 3 Voorburg 1 – Promotie H3 Promotie H3 – RSC-Belgisch Park 2 Lierse 1 – Promotie H3	3½ - 4½ 6 - 2 4 - 4 4½ - 3½ <i>20 feb</i> <i>19 apr</i>	1 uit 8	13 uit 32	7 ^e (7 teams)
KNSB-beker (poule C)		ronde 1: Promotie vrij ronde 2: Promotie – Schaakmat Westl. ronde 3: Philidor Leiden - Promotie ronde 4: Promotie – DSC Delft	xxx 3½ - ½ 0 - 4 <i>datum?</i>			
HSB-beker		ronde 1: Promotie – SHTV	1½ - 2½		<i>uitgeschakeld</i>	

NK nu	Gemiste kansen op het hoogste niveau	GM Robby Kevlishvili
--------------	---	-----------------------------

In het najaar van 2021 kreeg ik een uitnodiging voor het NK schaken van dat jaar. Ik was net GM geworden maar mijn rating was gedaald van een piek van 2524 naar 2494. Ik moet eerlijk zeggen dat op dat moment niet heel tevreden was over het niveau van mijn schaken, ik maakte veel fouten, en pakte mijn kansen niet. Dit gecombineerd met het feit dat de planning van het NK niet heel handig was (ik zou heel veel colleges moeten missen), koos ik ervoor om dat NK aan me voorbij te laten schieten.

Gelukkig was er in 2022 een ommekeer: ik begon langzaam rating te winnen en na een reeks toernooien waar mijn TPR consistent boven de 2550 was had ik een aardige ratingsprong gemaakt naar 2536. Ik speelde daarna nog wat toernooien ter voorbereiding voor het NK, en zag mijn rating dalen tot 2530. Hoewel ik rating had verloren vond ikzelf dat mijn schaakniveau zeker vooruit was gegaan. Ik maakte niet veel fouten, en was over het algemeen vrij effectief met de kansen die me voorgeschoteld werden. Ik zat goed in mijn vel en had hoge ambities voor het aankomende NK: 16 spelers in een knock-out systeem. Dit systeem is voor mij gemaakt, want na twee klassieke partijen gaan we verder met rapid, en eventueel blitz, wat in mijn voordeel zou moeten zijn. Vol zelfvertrouwen en met het geloof dat ik daadwerkelijk Nederlands Kampioen kon worden vloog ik terug naar huis en maakte me daarna klaar voor een trip richting Groningen.

Groningen staat bekend om het open toernooi rond de kersttijd. Ik heb een paar keer hieraan meegedaan, maar nog nooit met daverend succes (behalve toen ik in 2011 meedeed in de Compact B, en zelfs een scalp over een mede-Promotiaan wist te veroveren 😊). Ik was me hiervan bewust en was vastberaden om dit keer wel succesvol te zijn in Groningen.

In mijn eerste match moest ik tegen GM Hugo ten Hertog (2531). De eerste partij met wit was vrij complex. In een gelijke stelling zocht ik naar onbalans, en die kreeg ik in de vorm van een duidelijk slechtere stelling. In het complexe gevecht wist ik een winnende stelling te krijgen, maar blunderde ik het helaas naar remise. In de volgende partij kwam ik met zwart al vrij snel erg goed tot gewonnen te staan. De stelling was niet erg complex en het uitspelen zou redelijk simpel moeten zijn. Dat was het geval totdat ik opeens een grote blunder maakte:

Ten Hertog – Kevlishvili na **39. Pf5-e7**

Zwart staat huizenhoog gewonnen. Een simpele zet als 39. ... Dd7 (met de dubbele dreiging Dxe7 en Dd1+ gevolgd door Lc3 met mat), of 39. ... Dxb5 wint gemakkelijk. Ik koos echter voor **39. ... Lc3??** Met het idee om na 40. Pxe5 Dxb5 te spelen met een gewonnen stelling. Wit heeft dan echter de fantastische zet 41. P5g6!! waarna Dxb2 gevolgd wordt door Pf8+ met eeuwig schaak.

Gelukkig zag Hugo dit niet. Hij speelde **40. Pd5** en gaf na **40. ... Dxb5, 41. Dg2 Dg4** op.

De eerste horde was overwonnen. Maar ik was zelf niet erg tevreden met mijn spel. Ik liet teveel steken vallen en het was bijna fataal. De tegenstanders zouden alleen maar sterker worden en ik wist dat er veel verbetering nodig was. In de volgende ronde speelde ik tegen een oude bekende, GM Lucas van

Foreest (2577). Ik speelde in de eerste partij, met zwart, een van mijn beste partijen van het hele toernooi. Het was een erg complexe stelling, ik nam wat risico en wist een gewonnen stelling deze keer wel goed uit te spelen. De dag daarna speelde ik echter een van mijn slechtste partijen van het toernooi. Met wit speelde ik te tam en ik kwam nooit echt in de partij. Een vrij kansloze 0. Dat betekende dus dat het tijd was voor mijn eerste tiebreak. Gelukkig was ik hierin vrij dominant en wist ik de tiebreak met 1½-½ te winnen. Ik was nog steeds niet helemaal tevreden over mijn spel, maar ik kon opgelucht terug naar Zoetermeer om de Kerstdagen met familie te spenderen.

Na twee volle rustdagen stond er wederom een oude bekende op me te wachten: regerend Nederlands Kampioen GM Max Warmerdam (2619). Zoals jullie hopelijk al weten was dit een uiterst spannende match. Zoveel gemiste kansen en wendingen dat ik er waarschijnlijk een heel boek over zou kunnen schrijven. In de eerste partij met zwart probeerde ik uiterst solide te blijven. Dat lukte niet helemaal. In een complex middenspel leek Max de overhand te krijgen, maar ik kon toeslaan met een counter die mij groot voordeel zou opleveren. Ik koos hier echter niet voor en mocht toen nog 45 zetten een stelling met een kwaliteit minder proberen te keepen. Na want kunst- en vliegwerk, en wat gemiste kansen van Max, wist me dat te lukken. De tweede partij verliep ongeveer hetzelfde. Vanuit een gelijke stelling speelde Max net ietsje beter dan ik en hij wist winnend voordeel te bereiken. In deze partij had hij op zet 44 de genadeklap uit kunnen delen. Hij vond hem niet en zo kon ik afruilen naar een remise-eindspel. Tijd voor weer een tiebreak. Na een foutenfestijn van beide kanten van bijna 9 uur over 5 verschillende partijen bevonden we ons in deze stelling:

Warmerdam – Kevlishvili na **28. Tc1-xc7**

Dit was de eerste *sudden-death* partij. Wit heeft 4 minuten en zwart heeft 5 minuten, beide kanten hebben 2 seconden increment. De eerste die een partij wint, wint de match. Hier zou zwart na 28. ... Lb2 een heel klein voordeel hebben. Ik dacht echter met **28. ... De4** de partij te winnen! Ik dreig Dxd4 en als het paard weggaat speel ik Lb4 om de verdediger van de loper op e2 uit de schakelen. Max greep naar zijn paard, twijfelde, en speelde **29. Pf3**. Hij drukte de klok echter te laat in, en verloor op vlag.

Ik was uiteraard erg blij om de match uiteindelijk gewonnen te hebben. Ik had zelf weinig waarde gehecht aan het feit dat ik op vlag won; ik stond immers toch wel gewonnen. Na de partij opende ik mijn telefoon om de partij te analyseren, en wat zie ik nu? Na **29. Pf3** heeft wit groot voordeel! **29. ... Lb4** blijkt een blunder te zijn, ziet U waarom? 😊 Zou ik dit zelf op tijd gespot hebben? We zullen het nooit weten....

Veel tijd om te rusten had ik niet. De volgende dag moest ik met zwart in de eerste finalepartij tegen GM Erwin l'Ami (2627), die de finale erg makkelijk bereikte door elke match met 2-0 te winnen. Ik speelde een verrassend correcte partij, en wist een iets minder toreneindspel remise te houden. De dag daarna moest het gebeuren: ik kon daadwerkelijk Nederlands Kampioen worden. Ik koos ervoor om de klassieke partij snel remise te laten worden zodat ik met mijn voorbereiding vers in het hoofd aan de rapidpartij kon beginnen. Het plan werkte uitstekend: ik verraste Erwin met een opening die hij niet had voorbereid en ik wist een gewonnen stelling te bereiken:

Kevlishvili – L'Ami na **49. ... Da7-a2**

Ik had de hele partij lang het initiatief. Erwin verdedigde goed maar kon de druk uiteindelijk niet aan. Hij offerde een pion voor tegenspel. Ik wist dat ik gewonnen moest staan, maar ik zag niet hoe. Als ik 50. gxf5 gxf5, 51. Lxd5! had gespeeld stond ik twee pionnen voor, en zou ik ook een vluchtveld voor mijn koning op f3 hebben. Ik speelde echter **50. Lf2**, en kwam onder druk te staan na **50. ... hxg4, 51. hxg4 fxg4, 52. Lxg4 Dxb3+**. Zwart heeft de pion teruggewonnen en zijn paard kan opeens naar f5 springen. In tijdnood vond ik de enige remiseweg niet en kon ik helaas opgeven.

In de tweede rapidpartij probeerde ik complicaties op te zoeken. Helaas werkte het niet en verloor ik uiteindelijk een vrij kansloze partij. Ik was erg dichtbij, maar het mocht helaas niet zo zijn. Ik eindigde mijn eerste NK als tweede, en won 11 ratingpunten. Het niveau van de partijen was niet altijd even goed, verre van perfect zelfs, maar het resultaat staat. Er is nog veel progressie te boeken en dat belooft wat voor de toekomst!

□

SCHAKEN		NOS 643 08:46:23	3/4
NK/Groningen			
Kwartfinales, vrijdag-zaterdag:			
Dim.Reinderman	1	M.Warmerdam wnv	1
Lucas v.Foreest	1	Kevlishvili wnv	1
Roel.Pruijssers	1,5	Erik v.d.Doel	0,5
Erwin L'Ami	2	Sergei Tiviakov	0
Halve finales, dinsdag:			
Max Warmerdam	1/2	Rob.Kevlishvili	1/2
Roel.Pruijssers	0	Erwin L'Ami	1
Woensdag:			
Kevlishvili wnv	1/2	Max Warmerdam	1/2
Erwin L'Ami	1	Roel.Pruijssers	0
Finale, donderdag-vrijdag:			
Rob.Kevlishvili	-	Erwin L'Ami	-
Warmerdam was de titelverdediger.			

partij	Verzamelwoede	Manuel Nepveu
---------------	----------------------	--------------------------

Nadat ik weer eens een volstrekt gewonnen stelling in tijdnood door mijn vingers had laten glippen, ontspon zich met enkele clubgenoten een discussie over het bewaren van partijen. Ik vertelde dat ik de zojuist gespeelde partij niet ging bewaren, ook al had ik de eerste 35 zetten zeer acceptabel gespeeld. Het feit dat ik het volkomen weggegeven had door bij het vluggeren 'door roeien en ruiten' te gaan, maakte de partij voor mij tot een gruwel. Ik wist wat er fout was gegaan en daarvoor hoefde ik de partij niet uitgebreid te bekijken. Maar welke partijen bewaar je dan wel? Alleen de partijen die je gewonnen hebt en acceptabel gespeeld? Nee, zeker niet. Ook verliespartijen en remises die door beide partijen behoorlijk zijn gespeeld (het speelniveau in aanmerking genomen uiteraard) komen bij mij in de database en worden ook ouderwets schriftelijk bewaard. Maarten Wichhart merkte op dat zo'n verzameling dan niet representatief is voor je spel. Dat klopt helemaal. Representativiteit is geen doel, niet voor mij. Ik bewaar de partijen die voor mij 'wat' hebben. Ik verzamel ze met ijzeren discipline. Op het moment van schrijven heb ik 489 partijen bewaard. Daar zitten uiteraard partijen bij die gespeeld werden voor het tijdperk der schaakcomputers en dat betekent dat sommige niet bewaard zouden zijn als ze door Fritz "ondervraagd" hadden kunnen worden. Maar ze staan in de kasboeken die ik speciaal voor dit doel heb aangeschaft en ik ga ze er niet uitscheuren. Dus de 489 zouden er misschien 200-250 moeten zijn. Het aantal partijen dat ik tot nu toe gespeeld heb schat ik overigens op rond de 3000.

De nu volgende partij speelde ik tegen een collega in Bonn. Hij werkte op het Max Planck Institut für Radioastronomie, ik bij de universiteit, 'Sonderforschungsbereich Radioastronomie'. Eén gebouw, drie etages, met één tussendeur die alleen vanuit de MPI-kant geopend kon worden. Of hier een diepere gedachte achter zat weet ik niet, maar het zou kunnen. Een keer per week kwam Christian Henkel even buurten en hij had schaakbord en stukken bij zich. Van de 'tig' partijen die wij begin jaren 80 hebben gespeeld zijn verreweg de meeste later door mij afgekeurd en verdwenen. Maar onder andere de nu volgende min of meer losse-pols-partij vond ik toch wel leuk.

C. Henkel – MN, 12-03-1980, Bonn

Albins Tegengambiet

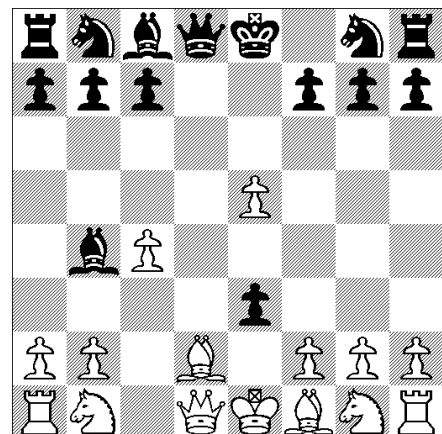
1. d4 d5, 2. c4 e5 Het dubieuze maar gevaarlijke gambietje van de Roemeense meester uit de laat negentiende eeuw. Op onze club zijn er niet heel veel lieden die het op hun repertoire hebben staan, maar er is een (1) onderbonder die dit zeer regelmatig speelt. Past u op voor dit venijnige oudje, want hij is zijn tanden nog niet kwijt!

3. dxe5 d4, 4. e3?! In de theorieboeken krijgt deze zet een vraagteken; er zijn beslist betere voortzettingen.

4. ... Lb4+, 5. Ld2 dxe3

Degene die nu ogen op steeltjes heeft mag zelf uit- of opzoeken waarom happen op b4 geen goed idee is; het is bekende theorie. Mijn tegenstander, overigens een clubspeler, wist dat.

6. fxe3 Dh4+, 7. g3 De4, 8. Pf3 Dxe3+, 9. De2 Dxe2+, 10. Lxe2 Pc6

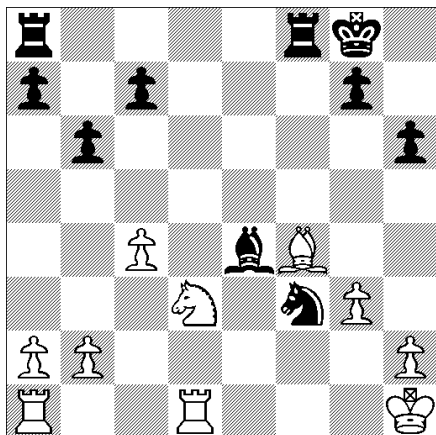
Dat ruimt op. Staat Zwart beter? Fritz vindt op dit moment nog van niet, 11. Pc3 met een plusje voor Wit. Heel raar, want Zwart heeft geen zwaktes, wit wel; conventional wisdom geeft Zwart enig voordeel. Maar ja, wat betekent die 'wisdom' in het tijdperk van de engines?

11. 0-0 Lh3 En hier vindt Fritz dat Zwart wat beter staat (met rokeren i.p.v. Pc3). Is ie bij zinnen gekomen?

12. Td1 Lc5+, 13. Kh1 f6, 14. exf6 Pxf6, 15. Pg5 Lf5, 16. Lf3 0-0, 17. Pc3 h6, 18. Pge4 Pxe4, 19. Pxe4 Pd4?!

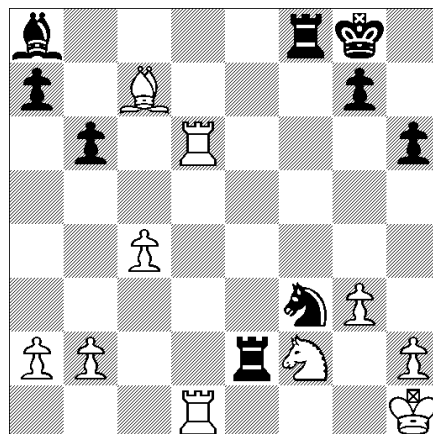
Hier vond Fritzje 19. ... Pe5 beter. Nu had Wit zijn loper onverwijd naar g2 moeten terugtrekken. Maar...

20. Pxc5? Pxf3, 21. Lf4 b6, 22. Pd3 Le4 -+

Dit toch voor de hand liggende zetje heeft Wit vermoedelijk gemist. Dra blijkt dat Zwart met een torentje op de tweede rij kan komen – Wit kan dat niet voorkomen door Zwarts paard. Ziet hoe het vonnis wordt voltrokken, eveneens met een glansrol voor dit hondsbrutale beest.

23. Pf2 Lc6, 24 Lxc7 Tae8, 25. Td6 La8, 26. Tad1 Te2

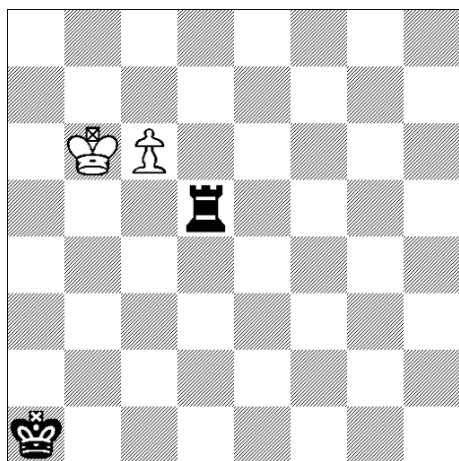
27. Td8 Txf2, 28. Txf8+ Kxf8, 29. Td8+ Ke7, 30. Txa8 Th2x# (0-1)

Lenteschaak, maar wel leuk. Althans dat vind ik.

Saavedra	(On)volmaakte schoonheid	Nico Peerdeman
-----------------	---------------------------------	-----------------------

Eén van de parels uit de geschiedenis van de eindspelstudie is de Saavedra-studie. Menig lezer zal met deze studie bekend zijn. Voor de opbouw van dit verhaal volgt nu het diagram dat ons terugbrengt in de tijd naar het jaar 1895!

Wit speelt en wint. De oplossing is bijzonder fraai voor een studie met zo weinig materiaal.

1. c7 Td6+, 2. Kb5

De witte koning moet op de b-lijn blijven. Zodra deze naar de c-lijn gaat maakt Td1 gevolgd door Tc1 direct remise. Op 2. Kb7 volgt Td7.

2. ... Td5+

Zwart rest niet veel anders dan schaak op de d-lijn te geven.

3. Kb4 Td4+, 4. Kb3 Td3+, 5. Kc2!

Het lijkt nu afgelopen met zwart. (Min of meer op hetzelfde neer komt 4. Kc3 Td1, 5. Kc2)

5. ... Td4!

Met deze listige torenzet brengt zwart een interessante wending in de stelling.

6. c8T! Dit is de ontknoping van de studie. Indien wit tot dame promoveert volgt: 6. c8D Tc4+!,

7. Dxc4 pat! Met de torenpromotie dreigt mat via a8. Destijds bepaald geen gangbaar idee.

6. ... Ta4, 7. Kb3! Nu gaat zwart ofwel mat door Tc1 ofwel verliest hij zijn toren!

Er zijn veel (indianen)verhalen rond deze studie in omloop die in veel bronnen zijn gepubliceerd.

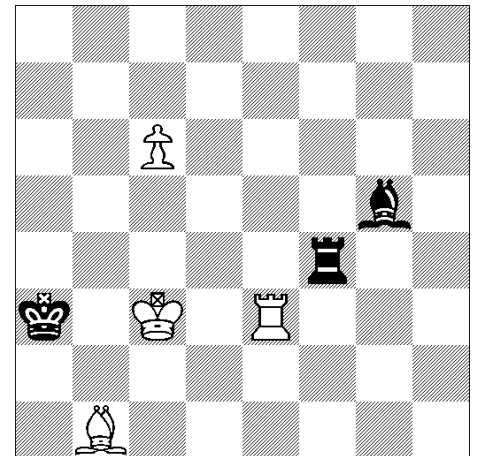
Om tot de waarheid te komen heeft de Nederlandse eindspelkenner John Selman Jr. als eerste uitgebreid onderzoek gedaan. Hiervan heeft hij verslag gedaan in 6(!) bladzijden in *Het Tijdschrift van den Koninklijken Nederlandschen Schaakbond November 1940*. Een verslag dat leest als een roman. Ook zit er nog een nostalgisch tintje aan. Selman Jr. bedankt onder meer dr. M. Niemeijer te Wassenaar, "in wiens prachtige schaakbibliotheek ik de voor dit onderzoek benodigde gegevens kon verzamelen." Deze collectie is nu in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag ondergebracht nadat deze door dr. Niemeijer aan de Nederlandse staat was nagelaten.

In recenter tijden heeft Tim Krabbé via internet ook veel aandacht besteed aan de Saavedra-studie. In zijn boek *Schaakkuriosa* worden in het 2e hoofdstuk "Rondom 6 c8T!" liefst 39 bladzijden gewijd aan deze studie en allerlei aanverwante zaken.

In het verlengde van deze aanverwante zaken kwam ik al bladerend door de jaargang 1934 van het *Tijdschrift van den Nederlandschen schaakbond* de volgende eindspelstudie tegen.

Het was een van de opgaven die de deelnemers aan de laddercompetitie eindspelstudies moesten zien op te lossen. Dat waren nog de tijden van de inzet van de menselijke geest. De computer was nog ver te zoeken. De oplossing van deze eindspelstudie werd door de redacteur van de rubriek Eindspelstudies ingeleid met de zin: "Een fraaie bewerking van de bekende Saavedra-stand."

Th.C.L. Kok - Wit speelt en wint

1. c7 Tf8, 2. Te6! Lf6+, 3. Txf6 Txf6, 4. c8T!

Op 4. c8D volgt pat in de lijn van Saavedra door middel van 4. ...Tc6+

4. ...Ta6, 5. Ld3 Ta5, 6. Lb5 Ta7, 7. Tc4 Ta5, 8. Tb4 en wint.

Een mooi concept: Wit komt na een minorpromotie, inclusief patwending, terecht in een gewonnen T+L tegen L eindspel.

De componist Th.C.L. Kok heeft zijn sporen wel verdiend. Naast vele eindspelstudies heeft hij ook een groot oeuvre aan probleemstudies.

Maar..... Deze studie kreeg voor de auteur nog een vervolg. De studie kende nog een tweede oplossing. Verschillende oplossters van de laddercompetitie gaven aan dat nog een tweede winstvoering mogelijk was. In technische termen gesproken was de studie daarmee nevenoplosbaar. En wel door:

1. c7 Tf8, 2. Te2! Tf3+, 3. Kc4! Tf4+, 4. Le4 Tf8, 5. Lf5! en wint.

Minder fraai, maar wel zeer effectief. Hierdoor werd de studie ongeldig: het criterium bij eindspelstudies is dat slechts één oplossing aanwezig mag zijn die tot de winst leidt.

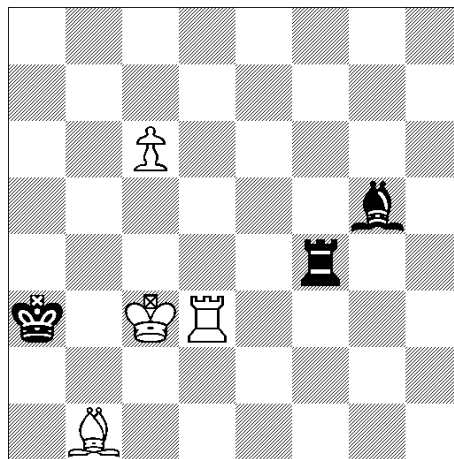
In de regel krijgen/grijpen componisten de kans om hun studie zodanig te herstellen dat deze aan dit criterium gaat voldoen. Voor velen van hen is het ook de eer te na om een compositie waaraan veel zorg en aandacht is besteed te zien sneuvelen. Daarom heb ik de resterende pagina's van de jaargang van het *Tijdschrift* 1934 nageplozen, in de hoop een aangepaste studie te vinden. Daarmee was ik al snel een half jaar verder in de tijd. Maar helaas leverde dit niets op. Ergens knaagde er iets en wilde ik toch nog 1 poging wagen.

In 1938 heeft drs. Th.C. L. Kok in eigen beheer het fraaie boek *Eindspelen en problemen* uitgegeven. Een boek voor liefhebbers. Op de kaft staat vermeld "(341 diagrammen)". Van de hiermee samenhangende eindspelstudies en problemen is het merendeel van de hand van Kok. Het beslaat de periode 1933 tot 1938. Max Euwe schreef een voorwoord. Met een mooie typering van de auteur in de eerste zin. "Een ernstig werk van een ernstig man vraagt onze aandacht." Ook is er een voorwoord van Kok zelf aanwezig. Daarin valt de volgende zin te lezen: "Van verschillende werkstukken die aanvankelijk incorrect waren, treft men hier verbeterde stellingen aan." Zou het dan toch?

Op bladzijde 107 trof ik het volgende diagram aan (naast ook een diagram van Saavedra-studie!).

TIJDSCHRIFT K.N.S.B. 1934 – WIT SPEELT EN WINT

En zie daar! De studie is daadwerkelijk aangepast door de toren van e3 naar d3 te verplaatsen.

De oplossing met de toelichting van de auteur is nu als volgt:

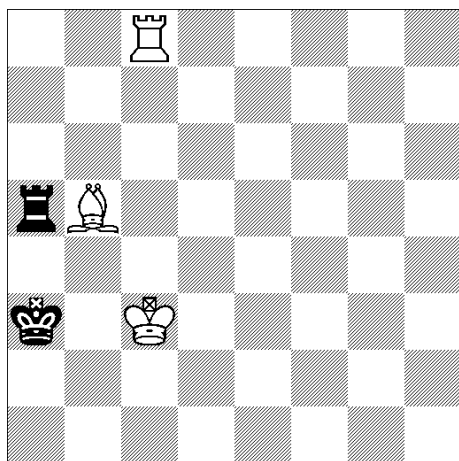
1. c7 Tf8, 2. Td6

Er dreigt Ta6 mat, terwijl na 1. ... Ka4 wit met 2. Ld3 het veld b5 bestrijkt. Zwart heeft maar één parade. NP: De zet 2. Td2 (analoog aan het bovengenoemde Te2) is hier slecht omdat Lg5 veld d2 bestrijkt.

2. ... Lf6+, 3. Txf6 Txf6, 4. c8T!

En na 4. c8D Tc6+, 5. Dxc6 hebben wij weer een patstelling. Door de ongunstige randstelling van zijn koning verliest zwart.

4. ... Ta6, 5. Ld3 Ta5, 6. Lb5!

stelling na 6. Lb5!

Dat de winst niet steeds even gemakkelijk is, zien wij in de variant 6. Lc4? Ta7, 7. Th8 Ka4!, 8. Th5 Tc7! en wit komt niet veel verder. Met 6. Lb5 is veld a4 voorlopig voor de zwarte koning afgesneden.

6. ... Ta7

Op 6. ... Ka2 volgt 7. Tc5 Ta7, 8. Lc4+ Ka3 (8. ... Ka1, 9. Th5; 8. ... Kb1, 9. Tb5+ enz.), 9. Th5 (dreigt Th5-h1-a1) Ka4, 10. Lb3+ Ka3, 11. Th1 Tc7+, Lc4 en 13. Ta1# mat.

7. Tc4 Ta5, 8. Tb4 Ka2, 9. Lc4+ Ka1

9. ... Ka3?, 10. Tb1 en 11. Ta1# mat

10. Tb8 en wit wint door zijn toren over h8 naar h1 te brengen.

10. ... Th5, 11. Ta8+ Kb1, 12. Ld3+ Kc1, 13. Ta1# mat.

Het is mooi om te zien hoe de passieve loper een hoofdrol gaat vertolken. Een leerrijke studie ten aanzien van het moeilijke eindspel van T+L tegen T. En ook in combinatie met het Saavedra-thema als inleiding heeft het iets extra's.

Tot slot: nu de studie ook correct is, krijgt dit verhaal hiermee een goede afloop.

□

Vestdijk	Vechten tegen de bierkaai	Hans Meijer
-----------------	----------------------------------	--------------------

Simon Vestdijk (1898–1971) was arts, dichter en letterkundige. Hij stond, vanwege zijn enorme productie, bekend als ‘de man die sneller schrijft dan God kan lezen’. Pierre Henri Ritter jr., die een tijd lang samen met Vestdijk als gijzelaar van de Duitsers in Sint Michielsgestel verbleef, zag hem daar aan het werk: “Hij schreef altijd, van de vroege ochtend tot de late avond, en hij schreef overal. In de lange verblijfszalen ging hij zitten op de houten bank aan de houten tafel met zijn blocnote en zijn potlood en hij schreef.” Toen Vestdijk eens gevraagd werd of hij er niet moe van werd, altijd maar schrijven, reageerde hij verbaasd: “Je kunt er toch bij blijven zitten?” Lange tijd werd hij beschouwd als kanshebber op de Nobelprijs voor de Literatuur. Uit het archief met nominaties voor de Nobelprijs voor de Literatuur bij de Zweedse Academie blijkt dat Vestdijk van 1950 tot en met 1964 negen keer genomineerd is geweest voor de Nobelprijs.

Vestdijk leert schaken. In *Berijmd palet* uit 1933 publiceert hij een gedicht over zijn schaakleraar die hij uiteindelijk overvleugelt.

De meester

*‘k Ging bij hem schaken. En hij won niet één,
Maar vijftig keer om mij het spel te leeren;
Tot op dien dag, – met eerste winst alleen,
Zijn kamer hol en dreigend om mij heen,
’t Verdriet aanving, omdat ‘k niet meer vereeren
Kon, naar de meesterhand niet opzien meer en
Niet meer bang zijn, als hij de ivoren bent
Aan zwaarschuivende doos ontnam – verboden
Inbreuk leek ‘t mij eerst, op hen die als dooden
Half godheid zijn en half beenornament.
En daarna, bij elk spel, en ongeweten,
Smeekte mijn jeugd aan ‘t toeval hunner woning
Voor hem, die nog mijn hechte meester heette,
Den heiligen, den onneembaren koning.*

Later, in *Simplicia* uit 1941, keert hij nog een keer terug naar het schaken. Een van de 60 kwatrijnen gaat over ons schakers. De eerste twee regels zijn oké maar de laatste twee?

Schaker

Minnaar van veldslagen, astronomie,
Brugbouw, wichelarij en poëzie,
Geen enk'le liefdesdaad zal meer gelukken:
Ga slapen met uw harde stukken.

Als Vestdijk niet schreef schaakte hij, tenminste tijdens zijn verblijf in het interneringskamp Beekvliet in Sint-Michielsgestel van 5 mei 1942 tot 10 februari 1943, zoals uit de brieven (dbnl.org) die hij aan Ans Koster stuurde blijkt. Als schaker moet hij niet bijster sterk geweest zijn. Hij doet mee aan schaakwedstrijden maar verliest partijen tegen zwakkere spelers. Gevat schrijft hij: “Bovendien moet ik spelen tegen mensen als [W. C.] Bier en [C. J.] Suurbier; dat is vechten tegen de bierkaai.” Hij gaat in de leer bij ‘de groote Dr. Oskam’, een andere gijzelaar.

Vestdijk: “Lieve Ans, Ik ga de laatste weken erg in het schaken op, krijg af en toe ‘les’ van [Mr. Gerard C. A.] Oskam, een alleraardigste, geestige oude heer.”

“Vanmiddag speel ik tegen baron [mr. Jean Chrétien] Baud, kamerheer van de prinses, geloof ik. Als ik geen stomiteiten bega, zal ik dit ook wel winnen. Ik zit trouwens in de op één na de laagste groep (er zijn zes groepen; Oskam en de twee andere grootheden, die we hier hebben, spelen niet mee); iets te laag, volgens Oskam; maar ik heb dan natuurlijk ook meer kans om iets te winnen. Er zijn hier vrij sterke spelers, tegen wie ik niet de minste kans zou hebben [Prof. Pieter] Geijl o.a., met wie ik eens in de week speel; en tegen Oskam of [A. M. A.] Wijnans [speler eerste team DD] speel ik meer de rol van het arme proefkonijn. Gewoonlijk gaat 't zoo, dat ik met Oskam een oefenpartijtje begin; wanneer er dan een interessante stelling is ontstaan (in mijn nadeel natuurlijk), komt Wijnans erbij zitten, en dan vermeien de heeren zich in allerlei varianten en voortzettingsmogelijkheden, waarbij ik wel wat opsteek, maar wat toch te vlug gaat om 't allemaal behoorlijk te kunnen volgen. Enfin, 't is een mooi spel, en een uitstekende tijdpassering.”

“Ik ben nog steeds in de schaakwoede verstrikt, verloor nog een partij, zoodat ik nu maar 4 van de 9 gewonnen heb (en de verloren partijen dank ik grootendeels aan fouten en vergissingen, die ik had kunnen vermijden), en speel vanmiddag mee in een simultaanséance tegen Oskam. Er wordt aan 30 borden gespeeld, en Oskam loopt van het eene bord naar het andere en speelt dus tegen 30 man tegelijk. Waarschijnlijk zal hij er niet meer dan 2 of 3 verliezen, maar daar zal ik wel niet bij zijn. Hij is bovendien in het voordeel, omdat hij alle spelers nu langzamerhand kent en weet met welke opening hij hen het best verslaat. Tenminste, dat beweert hij.”

“De simultaanséance is me niet meegevallen. Oskam won er 11, verloor er 9 en 10 zijn er nog aan de gang. Bij de winnaars was ik, maar dat was uitsluitend door stomiteiten van hem, want in het begin stond ik al een stuk achter.”

“Daartusschendoor spelen Oskam en ik op 't oogenblik een consultatiepartij tegen 2 anderen, wat erg leerzaam is. Oskam gaf me ook een schaakboek cadeau, met een alleraardigste inscriptie. Verder is er weinig te melden.”

“Schaken gaat de aardigheid een beetje af; maar ik doe het nog wel, bij wijze van tijdpassering; en een partij met Oskam is altijd nog interessant genoeg. Gisteren heb ik er een van hem gewonnen (of beter: heeft hij me er een laten winnen), waarna ik met iemand anders een partij gespeeld heb tegen Oskam en [Mr. Evert] Straat, die om de beurt een zet moesten doen zonder elkaar te raadplegen, terwijl wij elkaar wél mochten raadplegen. Desondanks verloren wij het met glans. Maar dergelijke consultatiepartijen zijn erg gezellig, daar Oskam vol mopjes zit.”

“Dr. [Pierre Henri] Ritter jr. is zoo verrukt van mijn gedichten, dat hij er een studie aan wil wijden, en bezig is ze over te schrijven. Hart. gr. en een zoen van Simon.”

Mr. Gerard C. A. Oskam (1880-1952) was KNSB-voorzitter, organisator en schaakpublicist. Peter Hoomans beschrijft deze charismatische man in zijn artikel *‘Gerard Oskam had de wereldtop te gast’*, zie Nieuwsbrief 85 van juni 2014 van het Max Euwe Centrum (maxeuwe.nl). Hieronder een partij waarin Oskam laat zien dat hij zelfs van de zeer sterken kon winnen.

Geza Maroczy - Gerard Oskam, Scheveningen, 3 augustus 1923

1. d4 d5, 2. Pf3 Pf6, 3. e3 e6, 4. Ld3 c5, 5. c3 Le7, 6. Pbd2 0–0, 7. Pe5 Pbd7, 8. f4 Pe8, 9. 0–0 f5, 10. g4 Pdf6, 11. g5 Pe4, 12. h4 Ld7, 13. Df3 b5, 14. Dh3 c4, 15. Lc2 b4, 16. Pdf3 bxc3, 17. bxc3 Pxc3, 18. h5 Pd6, 19. Pg6 Te8, 20. La3 Pce4, 21. Pfe5 Pc8, 22. Tab1 Lxa3, 23. Tb7 Pb6, 24. Pxd7 Pd6, 25. Pxb6 axb6 0–1

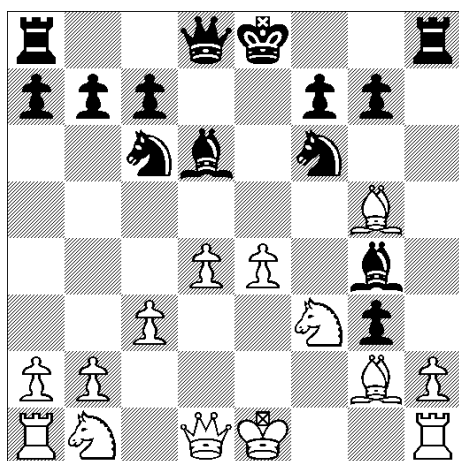
□

NK toen	Halve finales Nederlands kampioenschap	FM Bernard Bannink
----------------	---	---------------------------

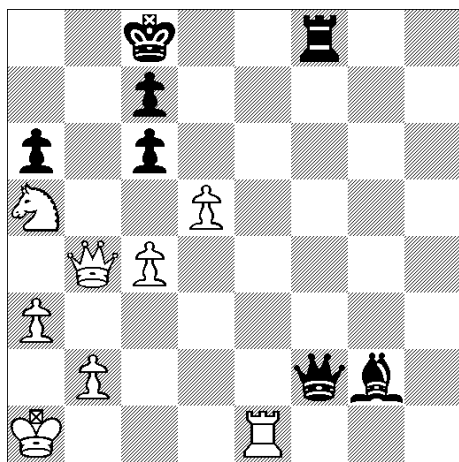
Zoals beloofd een verslag van mijn deelnames aan de halve finales van het Nederlands kampioenschap, in 1986 in Eindhoven en in 1991 in Enschede. De eerste keer was niets over om naar huis te schrijven behalve Kick Langeweg die na een nederlaag in ronde 3 tegen Gerard Welling naar huis vertrok en die mij in ronde 6 een reglementair punt opleverde. In 1991 ging het een stuk beter. In ronde 1 mocht ik tegen Gert Timmerman, u misschien wel bekend van het correspondentieschaak. Hierin is hij in 2002 wereldkampioen geworden. Gelukkig was dit gewoon schaak. Ik was in 1991 blijkbaar nog regelmatig een 1. f4 speler. Nadat Gerhard Eggink en ik een keer naar Rotterdam-Zuid zijn gefietst om schaakboeken te kopen komt deze opening regelmatig terug in ons openingsrepertoire. Een actieve manier van spelen hiertegen is het zogenaamde Froms gambiet. Opmerkelijk is dat zowel Harrie Boerkamp als Manuel Nepveu dit spelen.

Bernard Bannink – Gert Jan Timmerman (2345), NK Enschede, 1991

1. f4 e5. 2. fxe5 d6. 3. exd6 Lxd6. 4. Pf3 Pf6 [vroeger was g5 erg populair] 5. g3 h5, 6. d4 [6. d3 h4, 7. gxh4] h4, 7. Lg5? [7. gxh4 Pc6, 8. Lg5] hxg3, 8. e4 Lg4 [8. ... Pc6, 9. Pc3 Le7], 9. Lg2 Pc6, 10. c3

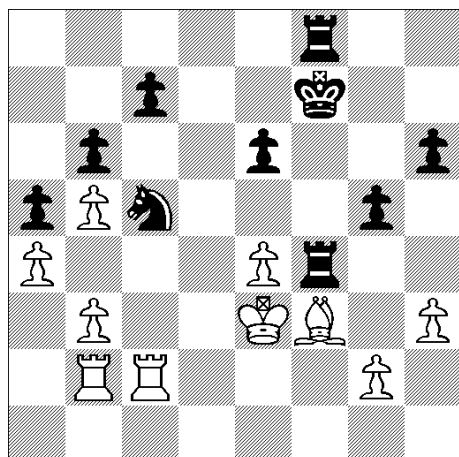
10. ... Le7? [10. ... gxh2 niet gespeeld vanwege e5 denk ik maar die is tactisch niet goed: 11. e5 Lxe5, 12. dxe5 Dxd1+, 13. Kxd1 Pe4, 14. Kc2 Lxf3, 15. Lxf3 Pxd5 was veel beter], **11. Lxf6 Lxf6, 12. hxg3 Txh1+, 13. Lxh1 De7, 14. Pbd2 0-0-0, 15. Dc2 Lg5, 16. 0-0-0 Lh6, 17. Te1 f6, 18. Kb1 Df7, 19. Ph4 Dh5, 20. Pc4 Te8, 21. e5! Lg5 [21. ... fxe5, 22. Lxc6], 22. Lxc6?** [lijkt aantrekkelijk maar Pf5 was sterker en dan pas slaan op c6] **23. Ka1 Lxh4, 24. gxh4 Dxh4, 25. Tg1 Le6, 26. Pa5 Ld5?** [fxe5 is sterker], **27. Df5+ Kb8, 28. Dd7 Th8, 29. Dxd7 fxe5, 30. Dxe5 a6** [de complexe verwickelingen zijn voorbij, het is eenvoudig gewonnen voor wit], **31. c4 Le4, 32. a3 Tf8, 33. Dc5 Df2, 34. Db4+ Kc8, 35. Te1 Lg2, 36. d5!** [het veld c6 onder controle krijgen]

36. ... cxd5? [dit leidt geforceerd tot mat], **37. Db7+ Kd7, 38. Dc6+ Kc8, 39. Dxa6+ Kd7, 40. De6+ Kd8, 41. Pb7# 1-0**

Dat was een mooi begin van het eerste weekend. In de tweede ronde mocht ik tegen de sterke excentrieke Manuel Bosboom spelen, De Chess Buccaneer. Ik wist vooral dat Wim de Kok in zijn jeugd

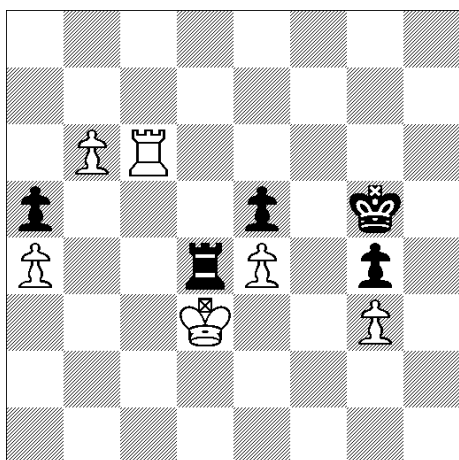
heel wat robbertjes met Manuel had afgevochten. Na een wat rommelige opening had ik de volgende stelling op het bord:

Bernard Bannink – Manuel Bosboom (2480), NK Enschede, 1991

Ik sta iets beter maar dat is vooral gebaseerd op de volgende zet.

33. Txc5! [een correct kwaliteitsoffer, ook volgens het silicone beest] **bxc5, 34. Tc2 Kg6, 35. Txc5 h5, 36. Txc7 g4, 37. hxg4 hxg4, 38. Le2 e5, 39. g3?! [Tc6+ is beter] Tf3+, 40. Lxf3 Txf3+, 41. Ke2 Txb3, 42. Tc5 Kf6, 43. Tc6+ Kg5, 44. b6 Tb4, 45. Kd3 Td4+**

46. Ke3?? [hier had Kc3 eenvoudig gewonnen zoals later in Schaaknieuws te lezen was] **Txa4, 47. Tc5 Ta3+, 48. Ke2 Tb3, 49. Txe5+ Kg6, 50. Txa5 Txb6, 51. Ta3 Tf6, 52. Td3 Kf7, 53. Ke3 Ke6, 54. Kd4 Tf1, 55. Ta3 Td1+, 56. Td3 Te1, 57. Tc3 Td1+, 58. Ke3 Tf1, 59. Tc6+ Ke5, 60. Tc5+ Ke6, 61. Tf5 Txf5 ½-½**

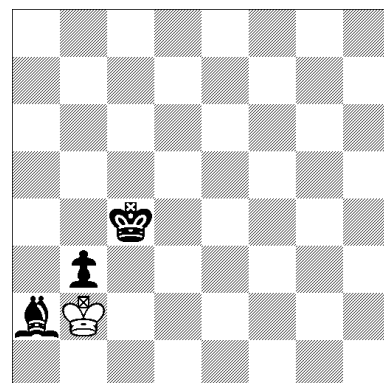
Daarna mocht ik op zondag met zwart spelen tegen IM Gert Pieterse. Ik won middels een goedkoop trucje een pion en had wellicht kunnen winnen maar dat verzuimde ik en de slotstelling is een bekende remisestelling maar was destijds nieuw voor mij.

Gert Pieterse (2415) – Bernard Bannink, NK Enschede, 1991

1. d4 d5, 2. c4 dxc4, 3. e4 Pf6, 4. Pc3 [de hoofdvariant gaat verder met e5 en heeft wat weg van de Aljechin] **e5, 5. d5 a6, 6. a4 Ld6, 7. Lxc4 0-0, 8. Lg5 Pbd7, 9. Pge2 Le7** [dreigt Pxd5], **10. Dc1?? Pxd5!** [Gert heeft zicht vergist], **11. h4 Pxc3, 12. Pxc3 c6, 13. Th3 Pc5, 14. Tg3 Lxg5, 15. Dxc5 Dxc5, 16. Txc5 Te8, 17. b4 Le6, 18. bxc5 Lxc4, 19. Tb1 Tab8, 20. Tb4 Le6, 21. Pd1 a5, 22. Tb2 f6, 23. Tg3 Ted8, 24. Ta3 Td4, 25. f3 Tb4?** [hier had ik meer geduld moeten hebben en met Kf8 de koning dichterbij moeten brengen], **26. Txb4 axb4, 27. Ta1 b6, 28. cxb6 Txb6, 29. a5 Tb8, 30. Tc1 Tc8, 31. Pb2 La2, 32. Pd3 b3, 33. Kd2 c5, 34. Kc3 Kf7, 35. Kb2 Td8, 36. Kc3 Ta8, 37. Pxc5 Txa5, 38. Kb2 Kg6, 39. g4 Tb5, 40. h5+ Kh6, 41. Pd3 Tb8, 42. Tc5 Td8, 43. Td5 Tc8, 44. Tc5 Txc5, 45. Pxc5 g6, 46. hxg6 Kxg6, 47. Pd7 Kg5, 48. Ka1 h6, 49. Kb2 Kf4, 50. Pxf6 Kxf3, 51. Pg8 Kxg4, 52. Pxf6+ Kf4, 53. Pf7 Kxe4, 54. Pxe5 Kxe5, 55. Ka1 Kd4, 56. Kb2 Kc4 →**

Helaas is dit niet te winnen. ½-½

Hiermee was het eerste weekend voorbij met een mooie score van 2 uit 3. Volgende keer het vervolg.

□

“Alle Menschen werden Brüder”. Wie kent die tekst niet? De woorden zijn onderdeel van het gedicht “Ode an die Freude” van de Duitse dichter Friedrich Schiller, uit 1785, en beroemd geworden als de koorfinale van de Negende Symfonie van Beethoven uit 1823. In 1972 is de tekst geadopteerd als het Europese volkslied.

Nu wil het geval dat er achter deze negende symfonie een diepe tragiek schuilgaat. Het was namelijk behalve de negende van Beethoven ook zijn laatste symfonie. Van de tiende is het nooit gekomen. En sindsdien rust er een vloek op de negende symfonie. Bruckner, Mahler, Sibelius, Dvorák en vele anderen stopten precies na het componeren van negen symfonieën. Anderen raakten al bij de gedachte aan een negende symfonie geblokkeerd of probeerden de vloek te omzeilen door na hun achtste direct maar de tiende symfonie te componeren, zoals Philip Glass. Kijk maar op Wikipedia. Ik verzin het allemaal niet. https://nl.wikipedia.org/wiki/9e_Symfonie-syndroom#Niet_meer_dan_9_symfonieën

Al meer dan een jaar vraag ik me af of er voor schakers een vergelijkbare vloek geldt. Na negen overwinningen op een rij lijkt het genoeg. Die tiende gaat nooit lukken. In het seizoen 2019-2020 startte ik in de KNSB-competitie met zes uit zes. Zoiets was me in de KNSB-competitie nog nooit eerder gelukt (in de HSB-competitie ook niet trouwens). Dat had al een waarschuwing moeten zijn. En ja hoor, Corona kreeg de overhand. De 1.5 meter afstand en ‘lockdowns’ werden doorgevoerd en de competitie kwam vroegtijdig tot een einde. “Gelukkig maar”, dacht ik, zo kan ik altijd blijven dromen van een perfecte competitie-reeks die ik bijna had bereikt. Maar het verhaal is nog niet klaar. Na een jaar stilstand begon de competitie weer. Bijna zonder nadenken startte ik met drie uit drie. Toen brak het angstzweet me uit. Toch negen achter elkaar? Zou iemand dat in de gaten hebben? Zo niet, dan zou ik misschien aan de vloek kunnen ontsnappen.

Maar zo mooi was het niet. Rens Minnema, die op een of andere manier overal zijn neus insteekt, sprak me er op aan: “Klopt het dat je nu al negen keer op een rij gewonnen hebt?”. Betrapt! Ik haastte me om hem te vertellen dat het nu echt afgelopen zou zijn. En dat was het ook. De rest van het seizoen heb ik geen deuk meer in een pakje boter geschopt. Na twee nederlagen en drie remises mocht ik blij zijn dat ik het seizoen nog net boven de 50% kon afsluiten. Maar gelukkig heb ik de vloek van de negende gerespecteerd en het bij negen gelaten. Schrijf mijn naam maar onder de lijst Beethoven, Mahler, Sibelius en Dvorák. Ik hoef niet zo nodig bij de waaghalzen te horen die voor de tiende gaan.

Nu dan een paar partijfragmenten uit die toch wel memorabele negen uit negen...

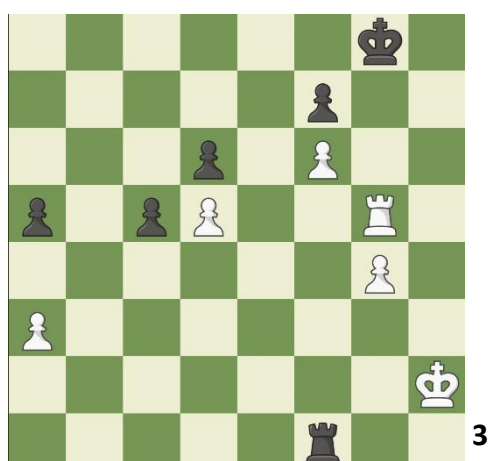
Mijn eerste overwinning boekte ik tegen Arno van Houten (Erasmus 1) met het Koningsgambiet. Mijn tegenstander verdedigde zich goed, maar ging in het middenspel in de fout. Dat is je lot als je met 1. ... e5?! het Koningsgambiet riskeert. Ik ga verder met de tweede partij, tegen Eric van 't Hof (LSG 3). Dat was een lekkere overwinning die ik al eerder beschreef in de Promoot. Mark van Iersel (DD 2) kreeg ik op de knieën met een leuke paardzet. *Zie diagram 1*. Die winnende paardzet is elegant, maar niet moeilijk te vinden. Kijk maar even.

De volgende was Gerard Milort (Schaakhuis 1). Het laatste deel van die partij is grappig, als ik in drie verschillende situaties Kf8 moest spelen om wit te bedwingen. *Zie diagram 2*.

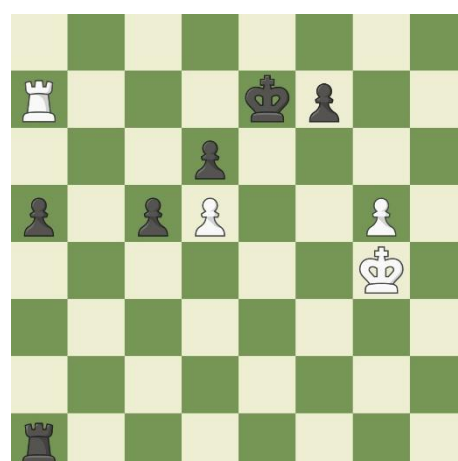

Wit speelde hier **31. f6** met de voor de hand liggende dreiging Te8 mat. Ik antwoordde met **31. ... Kf8**. Hoewel ik het het eindspel beoordeelde als gemakkelijk gewonnen, moest ik toch nog precies spelen, merkte ik. Er volgde **32. g4 h6**, **33. h4 g5**, **34. hxc5 hxc5**, **35. Th3 Kg8**, **36. Th5 Tf1**, **37. Txc5+**. Zie diagram 3.

En nu (opnieuw) **37. ... Kf8**. Het lijkt alsof wit weer terug is in de strijd, maar dat is schijn. Er volgde **38. Th5 Txf6**, **39. Th8+ Ke7**, **40. Ta8 Tf4**, **41. Kg3 Ta4**, **42. a5 Txa3+**, **43. Kg4 Ta1**, **44. Ta7+**. Zie diagram 4.

En (de derde en laatste keer) **44. ... Kf8**. Nu is het mooi geweest. Zwart won na nog een paar zetten.

Op 1 februari 2020, net voor de komst van de Covid-pandemie in Nederland, volgde Ton Kohlbeck (Philidor Leiden 2). Een gemakkelijke overwinning, misschien had het virus al vat op hem. Het volgende slachtoffer, op 7 maart 2020, was Erik Middelkoop (Botwinnik 1), die ik in de reeks van negen toevalligerwijs twee keer tegenkwam. Dit keer met zwart.

Van maart 2020 spring ik ruim anderhalf jaar verder naar de eerstvolgende (!) wedstrijd op 18 september 2021, toen Promotie het opnieuw opnam tegen LSG. Ik trof in Bernard Evengroen een druistige jonge tegenstander die me zo snel mogelijk mat wilde zetten. Zie diagram 5, na het witte **19. Pg5?!**

Een gevaarlijke zet die ik uit mijn ooghoeken al aan zag komen. Ik kon me nog net verdedigen met **19. ... Pxe1**, **20. Dxh7+ Kf8**, **21. Dh8+ Ke7**, **22. Txe1+ Le6**, **23. Dxc7** (met als dreigingen Dxf7+ of Txe6+). Zie diagram 6.

Gelukkig vond ik **23. ... Kd8!** (de enige winnende zet).
 Na 24. h4 Kc8, 25. h5 Kb8, 26. h6 Ka7 was mijn koning veilig. Zie *diagram 7*. Zwart kan nu wat rustiger ademen, al moest ik nog wel even opletten bij de afronding.

Op 9 oktober 2021 volgde mijn achtste overwinning op Erik Middelkoop van Botwinnik en op 6 november was de negende ‘symfonie’ aan de beurt. Tegenstander Olivier Marincic (De Amstel 1) bood op de 24e zet na **22. Dd2** remise aan. Zie *diagram 8*.

Misschien had ik dat aanbod moeten aannemen om de vloek van de negende af te wenden. Maar ik speelde door en won in de stijl van Eelco Kuipers. Zie de stelling in *diagram 9*.

Er volgde hier **36. ... h5!**, **37. Pxe3 fxe3**. Wit is aan zet, maar staat zo ongeveer pat. Hij gaf daarom maar op. Een mooie afsluiting toch? Ik ga mijn best doen om nog eens een keer zo’n reeks te produceren, het liefst natuurlijk een perfecte reeks in een seizoen, maar of het er in zit weet ik niet. Een ding zeg ik wel. Wat er ook gebeurt: na negen overwinningen stop ik. Je moet met de vloek van de negende niet spotten

PS. Merkwaardig toeval is dat ik op 26 november 2022 tegen Tom Bottema (SOPSWEPS ‘29) speelde: remise na spannende strijd. Hij vertelde me na onze partij dat hij in drie achtereenvolgende seizoenen een reeks van 12 uit 12 had opgebouwd, die met onze remise was afgesloten. Hij leek er niet rouwig om. Onlangs zag ik dat hij na de remise tegen mij de volgende ronde verloor. Ook bij hem was de betovering verbroken.

□

Citaat van de maand

Speler A: "Dat was wel een heel voorspelbare zet!"

Speler B: "Is dat een compliment of een belediging?"

Toeschouwer C: "Het was Manuel die dat zei, dus dan hoeft je dat toch niet te vragen..."

<i>varia</i>	Schaaktentoonstelling in het Hoogovensmuseum	Henk Alberts
--------------	---	---------------------

Vanaf 14 januari is er in het Hoogovens Museum in Velsen-Noord een kleine schaaktentoonstelling ingericht t.g.v. het feit dat er dit jaar voor de 85^e keer in Wijk aan Zee geschaakt wordt.

De mini-tentoonstelling vertelt middels een aantal bijzondere objecten de geschiedenis van het Hoogovens- / Corus- / Tata-schaaktoernooi in Wijk aan Zee. Samensteller van de tentoonstelling Evert Hessels heeft zelf jarenlang meegedaan aan het toernooi (bij de amateurs) en haalt op deze manier herinneringen op aan die toernooien.

Het Hoogovensmuseum toont de geschiedenis van het Staalbedrijf in IJmuiden. De ontwikkeling van de IJzer- en Staalindustrie wordt levend gehouden door het presenteren van objecten, historische documenten, foto's en filmmateriaal. Het museum is gevestigd in de oude buizengieterij, welke gelegen is net buiten het bedrijfs-terrein van Tata Steel.

Adres: Wenckebachstraat 1
(2J-03, 1951 JZ Velsen-Noord).

De openingstijden zijn op
woensdag, zaterdag en zondag
van 10:30 uur tot 16:00 uur.

RuRu	Rudi's rubriek	Rudi Matai
-------------	-----------------------	-------------------

DSC Delft 3 - Promotie K2

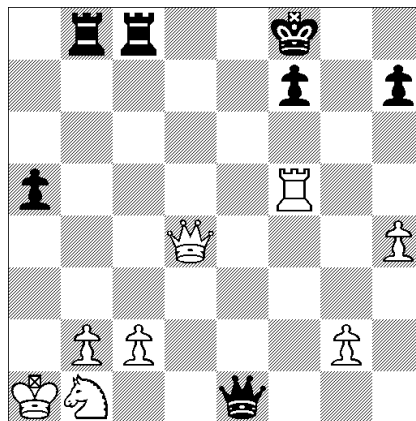
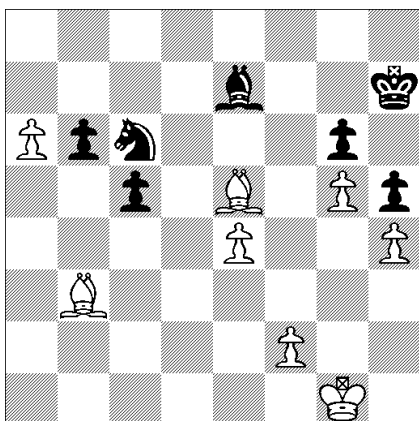
In deze "Rudi's rubriek" beginnen we met enkele fragmenten uit de wedstrijd DSC Delft 3 - Promotie K2, gespeeld op 17 december 2022 in Delft.

Onze voorzitter, Jaap van den Berg, haalde netjes een punt binnen, hieronder ziet u hoe.

Jaaps tegenstander had schaak gegeven op e1 en Jaap had daarna **39. Pa3-b1** gespeeld. Zwart vond dit een interessante stelling en bleef hier nadenken, terwijl zijn overgebleven minuut aftelde. Nog 10 seconden, 5, 4, 3, 2, 1, ... 0 vlag !!

En een punt binnen voor ons!

Maurice (wit) kreeg na uitstekend spel pionwinst en wist dameruil af te dwingen, met ongeveer de volgende stelling met zwart aan zet tot gevolg.

Het zwarte paard kan de pion niet tegenhouden: 1. ... Pa7, 2. Lb8 Pc6 (2. ... Pb5, 3. La4), 3. Lb5 Pxb8, 4. a7. De tegenstander gaf daarom op in de diagramstelling.

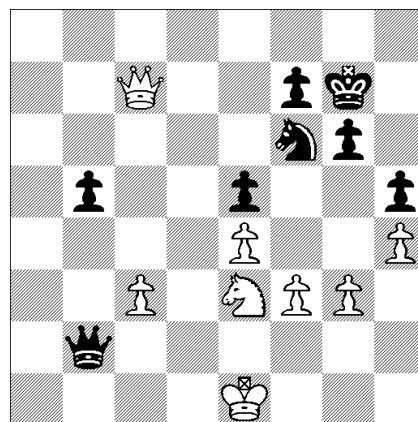
Mijn partij dan? Of toch maar niet? Na bijna briljant spel beging ik mijn vreselijkste blunder in jaren. Ik kan hem gewoon nog niet laten zien. Maar u heeft als lezer recht op een grote blunder. Daar komt-ie. Uit het Nederlands Kampioenschap van december 2022.

Roeland Pruijssers – Erik van den Doel,

kwartfinales NK, 1^e partij

De zwartspeler heeft een remisestand bereikt, maar blunderde vreselijk. Nee, niet met 1. ... Dxc3?? Maar wel.....: **1. ... Dg2???** En na **2. Pxd2** was het 1-0.

Pruijssers hield de 2^e partij remise en ging door naar de halve finales. Ik vraag me af, als je zo ongelofelijk blundert en je zit de volgende dag tegenover dezelfde tegenstander, zit je dan niet de hele partij met een rood hoofd van schaamte? En ik vraag me af, hoelang zal wit hebben nagedacht over 2. Pxd2? 3 Seconden? Een minuut?

De wedstrijd tegen DSC 3 eindigde in 4-4. Ons eerste matchpuntverlies. Dan nu andere interessante zaken.

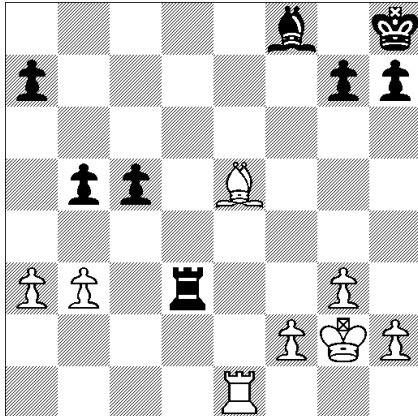
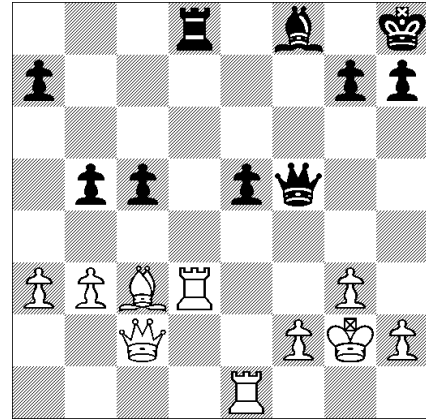
Najdorf – Timman, Buenos Aires 1980

Timman had een goede stelling gekregen. →

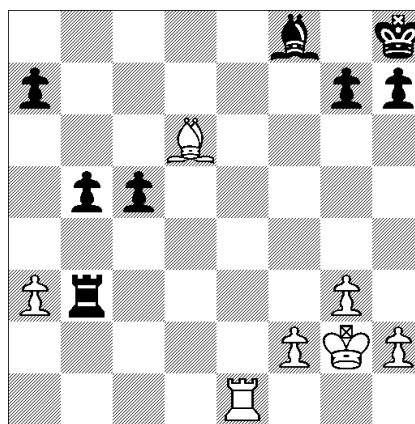
Nu nog afmaken. Hoe moet Timman (zwart) zijn toren terugwinnen op d3??

Na 1. ... **Txd3** dreigt zwart de witte dame te winnen met 2. ... **Txg3+**. En op 2. **Te3** volgt 2. ... **e4**. Dit had hij moeten spelen. Timman had zich echter verrekend en speelde

1. ... **Dxd3**? Het vervolg was: 2. **Dxd3 Txd3**, 3. **Lxe5**.

En hier blunderde Timman vreselijk met 3. ... **Txb3??** Dit had hij vooraf berekend, maar dit geeft de dekking van veld d6 op. De fout werd meteen afgestraft met 4. **Ld6**!

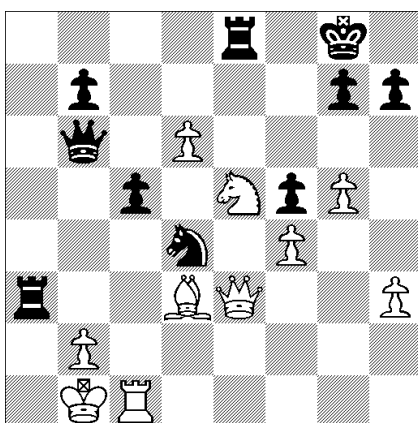
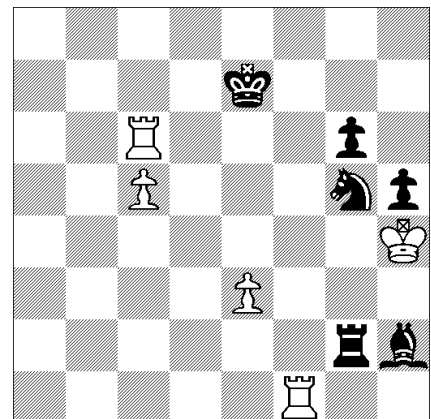

Als zwart slaat op d6 gaat hij mat na **Te8+** en op 4. ... **Kg8** volgt 5. **Te8** en de **Lf8** valt. Dit was niet de laatste keer in zijn loopbaan dat Timman een gebrek aan gevoel voor gevaar etaleerde.

Iets om te lachen dan maar:

Boris Chatalbashev – Ivan Sokolov, Jakarta 2012

Stelling na 45. ... **h7-h5**. De witspeler “zag” dat het ondekbaar mat was na 46. ... **Tg2-g4**. De zwartspeler “zag” dat ook. De witspeler gaf op. Later zagen ze dat wit 46. **Txg6**! had kunnen spelen. Op 46. ... **Tg4+** volgt dan 47. **Kxh5**, want h5 staat immers niet meer gedekt door pion g6.

O, vond u dit niet leuk genoeg?

Dan is dit partijfragment hopelijk wel naar uw zin.

Sztern – Lundquist, Sydney 1983

De zwartspeler was aan zet en bood remise aan. Wit zei: “doe eerst een zet, dan zal ik erover nadenken!”.

Na enig gepeins vond zwart: 1. ... **Dxb2+!!**

En het is mat na 2. **Kxb2 Tb3+**, 3. **Ka2 Ta8#**. Wit schrok erg en... gaf op!??? Maar wit had de remise aan kunnen nemen, want het remiseaanbod werd met deze zet gedaan!! Dat is nog eens een blunder!

De schaakopgave waar Kasparov en Botvinnik zelfs samen niet uitkwamen...

Een mooi verhaal over Kasparov en Botvinnik. In 1986 zat Frederic Friedel, de oprichter van ChessBase, met Karpov en Kasparov in de auto, op weg naar Zwitserland. Hij legde hen de volgende schaakopgave voor:

Een partij begint met 1. e4 en eindigt op de 5e zet met mat. De matzet is er één waarbij een paard een toren slaat. Vraag: wat zijn de zetten van deze partij?

Ze kwamen er niet uit tijdens de reis, en ook niet de volgende dag. Enige tijd later kreeg Friedel een bericht op zijn antwoordapparaat van Kasparov: of hij Kasparov terug wilde bellen. Dat deed hij.

Kasparov was zeer ontstemd en zei: *“Je bent er geweest! Je hebt me in enorme verlegenheid gebracht met je opgave”*?

Wat was er gebeurd? Op de schaakschool die Kasparov met oud-wereldkampioen Botvinnik in Moskou runde, hadden ze deze opgave aan de leerlingen voorgelegd. Na enkele dagen kwamen deze er nog niet uit en vroegen om de oplossing. Kasparov gaf ze toen 1 extra dag, deze benutte hij met Botvinnik om zelf de oplossing te zoeken. Maar tevergeefs: ze kwamen er niet uit. Wat moesten ze nu aan de leerlingen melden? Kasparov was van mening dat de opgave verkeerd was en dat er geen oplossing was. Friedel gaf de oplossing en zei later: *“toen ik de zetten doorgaf hoorde ik aan de andere kant van de lijn Botvinnik op de achtergrond kreunen van verbazing...”*

De oplossing krijgt u elders in het blad, maar die heeft u eigenlijk niet nodig want u komt er zelf wel uit... toch? (Zo niet, er staat een (eerste) hint op **blz. 25 – red.**) Oplossing: → **blz. 45**

Tal op het politiebureau

In de tijd van de Sovjet-Unie was elke burger in dat land verplicht een soort nationaal identiteitsbewijs bij zich te dragen. Nee, dat was absoluut geen paspoort zoals wij dat kennen waarmee je naar het buitenland kon reizen. Dat had bijna niemand. Ook Tal had zo’n nationaal identiteitsbewijs. Hij was echter een echte sloddervos en gaf dergelijke documenten graag af aan vrienden die het goed voor hem konden bewaren.

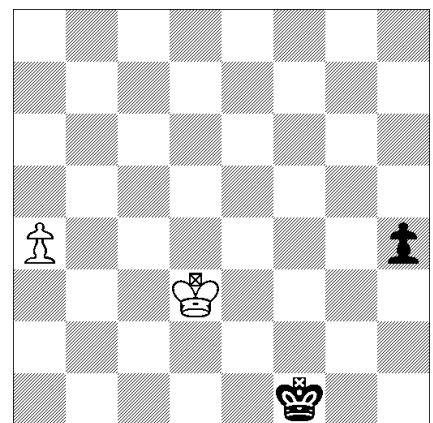
Na een ronde in een toernooi liep Tal naar zijn hotel, en werd aangehouden door een agent. Hij kon zijn identiteit niet bewijzen, want één van zijn vrienden had zijn identiteitsbewijs. Dus moest hij mee naar het politiebureau. De inspecteur bij wie hij werd gebracht zat aandachtig een stelling op het schaakbord te bestuderen. Hij speelde een partij na uit de krant. Tal vond de stelling ook interessant: het was een stelling uit zijn eigen partij uit de vorige ronde. Geërgerd keek de inspecteur op naar de man die hem werd gepresenteerd. “Naam?” vroeg hij bars. “Tal” luidde het antwoord. De mond van de inspecteur viel open van verbazing. “Wat, nog een Tal?” riep hij uit, kijkend naar het krantenartikel met de zetten. “Nee, dezelfde!” zei Tal, en hij wees met zijn vinger naar zijn naam aan het begin van de partij in het artikel. Hoe het afliep vertelt het verhaal niet, maar het is vast goed gegaan tussen die twee...

Pionneneindspelen zijn altijd lastig!

In deze stelling was de witspeler Hans Fahrni, kampioen van Zwitserland. Het was het jaar 1892. Wit is aan zet, maar we zien dat wit 1 tempo te kort komt in de pionnenrace. En de witte koning op d3 kan de zwarte pion niet tegenhouden.

Het is niet duidelijk of wit met opzet de volgende zet deed:

1. a4-a3 !?!?!? Ja dat klopt, de pion loopt “gewoon” terug. Zwart dacht logisch na en concludeerde: “nou, als zijn pion de ene kant op gaat, dan gaat de mijne natuurlijk de andere kant op!”. En hij antwoordde: **1. ... h4-h5 ??**

En na **2. a2 h6** volgde natuurlijk **3. a1D** en wit heeft zelfs een tempo over. Zwart gaf op, en vroeg zich af wat er toch fout was gegaan. Hij had alles nog wel zo nauwkeurig berekend! Overigens is het niet bekend wie de zwartspeler was.

Advies aan Harrie Boerkamp: laat jou dit niet overkomen!

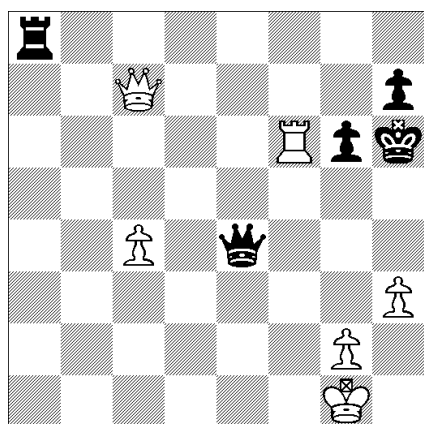
Wat Timman niet leerde van Taimanov en Fischer

Ik weet niet hoe het met uw schaken gaat beste lezers, maar met mijn geschaak gaat het bijzonder matig. Ik balanceer op het randje van degradatie naar groep 2, en gezien dat er in groep 2 best veel sterke schakers zijn die net zo goed in groep 1 zouden kunnen spelen is het niet uitgesloten dat ik na eventuele degradatie voorlopig niet meer terugkeer in groep 1.

Daarnaast, stel dat ik mij handhaaf, is het niveau van mijn partijen zeer bedenkelijk. Dus waarom ambieer ik het überhaupt om in groep 1 te blijven? Tsja, ego heet dat...

Dan maar eens kijken naar grote blunders van legendarische schakers... dat geeft wat troost!

Taimanov – Fischer, kandidatenmatches 1971, Vancouver

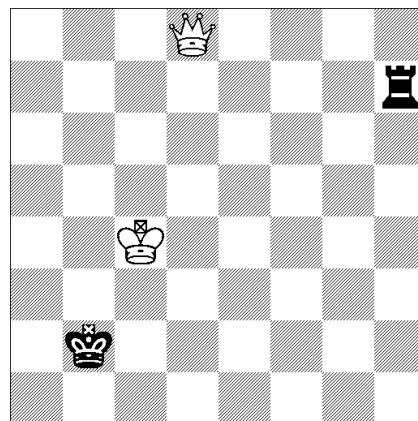

De match ging om maximaal 10 partijen. Fischer had de eerste vier partijen gewonnen. Deze 5^e partij leek naar remise te gaan. Op de 42^e zet was hij afgebroken, dus beide spelers hadden het vervolg diepgaand kunnen analyseren. Maar op de 46^e zet pakte Taimanov een pion op f6 met het ongelooflijke **46. Tf1xf6??**. Hoe kan een grootmeester van wereldklasse dit doen? Fischer speelde natuurlijk **46. ... Dd4+** met torenwinst en zei "I'm sorry" tegen zijn tegenstander.

Sinds eind jaren '60 heeft Timman de partijen van Fischer gevolgd en geanalyseerd, dus ook deze bovenstaande. Hoeveel hij daarvan heeft geleerd is de vraag want tegen Shirov speelde hij (Wijk aan Zee, 2004) in deze stelling 1. ... Th7-h2???

En zonder te wachten op 2. Db8+ met torenwinst gaf hij op. Natuurlijk is K+T tegen K+D verloren, maar om het zo weg te geven? Geef dan meteen op, vind ik...

Moraal van dit verhaal: hoe slecht we ook spelen, er zijn altijd toppers die net zo slecht hebben gespeeld. Raap al je moed bij elkaar en ga door! Ik ga dat proberen, u ook?

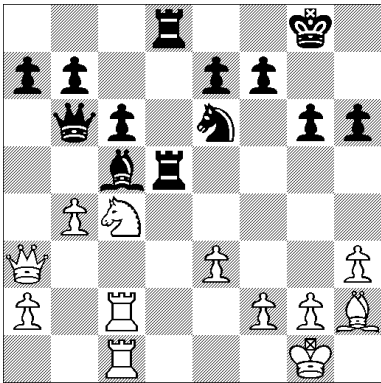
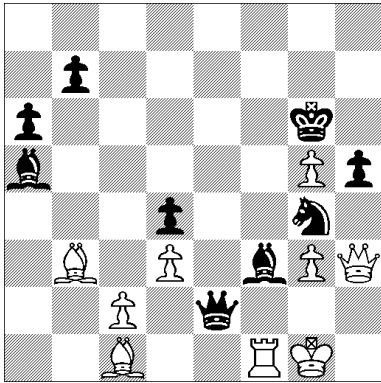
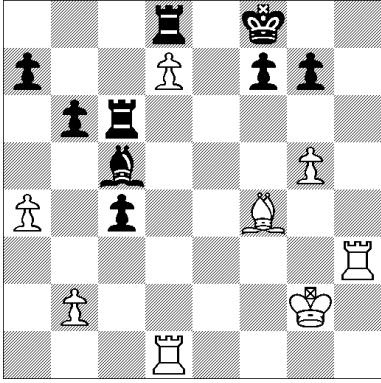
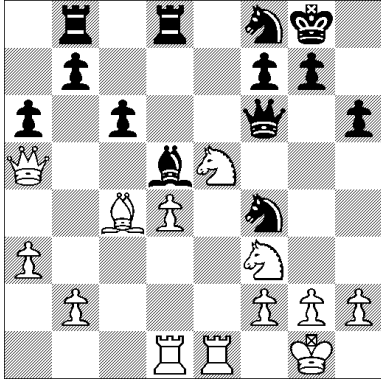
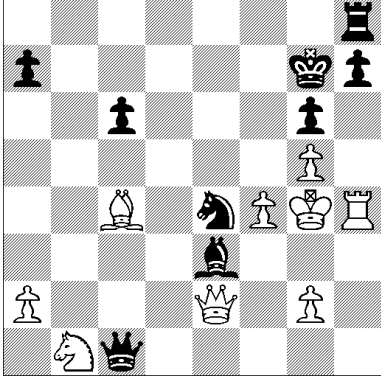
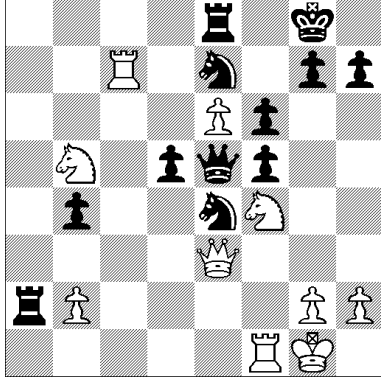
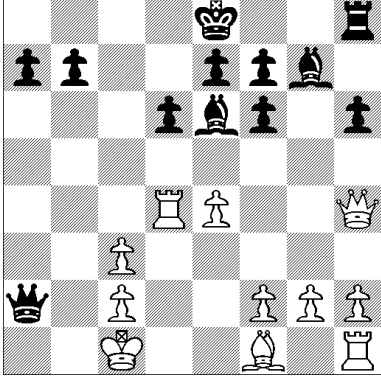
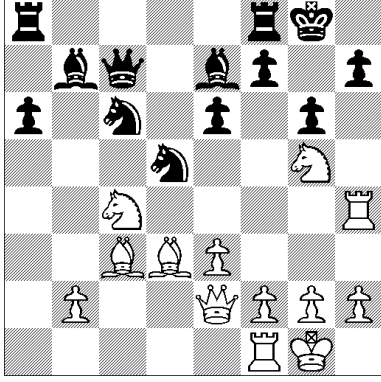
□

Mat in 5 (blz. 24)

Hint 1: In de opgave staat "eindigt op de 5^e zet met mat", en niet: "wit zet op de 5^e zet mat".

Komt u er nog niet uit? Een tweede hint staat op **blz. 28!**

opgaven	Wit/zwart speelt en wint	redactie
---------	--------------------------	----------

	<u>stelling 1</u> wit aan zet ○		<u>stelling 2</u> wit aan zet ○
	<u>stelling 3</u> wit aan zet ○		<u>stelling 4</u> zwart aan zet ●
	<u>stelling 5</u> wit aan zet ○		<u>stelling 6</u> wit aan zet ○
	<u>stelling 7</u> wit aan zet ○		<u>stelling 8</u> wit aan zet ○
[bron: Hans Ree, NRC] oplossingen: → blz. 45			

Z v v Z	KNSB-beker: fortuinlijke start	Maarten van Zetten
----------------	---------------------------------------	-------------------------------

Na een succesvol optreden van het bekerteam in het vorige seizoen waren de verwachtingen misschien wel hooggespannen. De eerste ronde mochten we overslaan, omdat we als tweedeklasser inmiddels tot de 'betere teams' behoren. Het echte avontuur begon dus pas op 28 november tegen de Westlanders. Vroeger heette dit team WSC, maar nu is de naam Schaakmat Westland.

Op de nieuwe locatie begon iets voor 20.00 uur in een gemoedelijke sfeer de wedstrijd. De Westlanders die de competitie goed waren begonnen hadden best een sterk team en qua ELO ontliet het elkaar niet veel.

Gelukkig voor Eelco mocht hij aan het 1^e bord met zwart spelen en wel tegen Timon van Dijk. In een voor Eelco bekende stelling weet hij snel gelijk te maken en na een vreemde loperzet ligt de koningsstelling van wit open. Dat is een veelbelovend begin. Ook op de andere borden ziet het er al snel goed uit voor Promotie. Op het 3^e bord staat Maarten al snel wat beter met de zwarte stukken na een niet zo'n doortastende aanpak van Manfred Kindt. Ook het 4^e bord is al snel in het voordeel van Promotie. Ben Ahlers heeft wat ruimteoverwicht.

Alleen het 2^e bord waar veelvoudig clubkampioen Bernard zit, baart zorgen. Vanuit een van zijn lijfopeningen is hij na iets meer dan 10 zetten al snel in de problemen gekomen. Zijn tegenstander Michiel van Woerden heeft het handig aangepakt en met tempowinst worden de stukken van Bernard naar achter gedreven. De pionnen op de damevleugel gaan snel naar voren en het gaat zo mis dat Bernard een pion of zelfs een kwaliteit verliest. Van Woerden kiest verstandig voor de extra pion en het is zelfs zo erg dat Bernard moet opboksen tegen twee gedekte vrijpionnen op de damevleugel.

Bij Ben Ahlers ziet het er ook wat minder rooskleurig uit, want hij heeft een pion achterstand. Als compensatie heeft hij wel ruimteoverwicht en wat dreigingen. Op het 3^e bord is inmiddels wel duidelijk dat zwart een stuk beter staat en de tegenstander van Van Zetten laat een mooi einde toe.

1-0 voor, maar de situatie is nog lang onduidelijk. Bij Ben Ahlers is het spannend en ook bij Eelco is het niet duidelijk wat er gaat gebeuren. Hij staat beter, maar... Op het 2e bord tekent zich een hoopvolle verrassing af, want Bernard heeft nog niet verloren en inmiddels is er één gedekte vrijpion minder op de damevleugel. Zou hij toch nog remise gaan maken? Na nog wat onnauwkeurige zetten lukt het Bernard om af te wikkelen naar een toreneindspel dat niet al te moeilijk remise te maken is.

Eelco is inmiddels ook in een eindspel beland, maar hier is het een stuk minder duidelijk. Van Dijk heeft een gevaarlijke vrijpion op de koningsvleugel. Eelco heeft hier wel een meerderheid op de damevleugel tegenover, maar met weinig tijd kan het alle kanten op. Het lijkt of Eelco het wat te moeilijk heeft gemaakt.

Inmiddels is het bij Bernard inderdaad remise geworden en staan we met 1½-½ voor. Ben heeft een sterke serie zetten weten te produceren en het is duidelijk dat hij veel beter staat. Met allebei weinig tijd op de klok achtervolgt Ben de zwarte koning en hij snackt en passant wat pionnen op de koningsvleugel. Er zijn wat zorgen, want als er een loperschaakje komt op de lange diagonaal dan staat Ben mat. Wat gaat er gebeuren? Ben kan dames ruilen en heeft dan een heel goed eindspel. De tegenstander ruilt dames en komt dan tot de verrassing dat hij wat heeft gemist en dat de tegenstander een kwaliteit kan winnen. Zo loopt het echter niet en de tegenstander geeft op. Net nadat hij dat gedaan heeft komt Paul Brasser erachter dat hij wat gemist heeft en met beide handen grijpt hij naar het hoofd. Het is al te laat en de wedstrijdpunten zijn voor Promotie.

Met allebei weinig tijd zijn de heren op het 1^e bord nog bezig. Eelco is net wat handiger en Timon kiest niet de meest handige weg. In een vertwijfelde poging tussen aanval en verdediging in, verliest hij kostbare tijd en wint Eelco de partij. 3½-½ voor Promotie en op naar Leiden!

□

NB: Inmiddels zijn ze weer terug uit Leiden, waar Philidor met 4-0 werd verslagen! – red.

<i>gemeente</i>	Zoetermeer schaakt	<i>Jaap van den Berg</i>
------------------------	---------------------------	---------------------------------

Schaken in Zoetermeer betekent inmiddels meer dan alleen de interne op maandagavond bij Promotie en of op de donderdagavond bij onze zustervereniging Botwinnik. Het overdag schaken heeft ook wortel geschoten. Elke dinsdagmiddag treffen schakers elkaar in de bibliotheek in Rokkeveen. Op woensdagmiddag bestaat er de mogelijkheid te schaken in 't Span. Het mooie is dat het daar niet bij blijft.

Zondagmiddag 5 februari (13:00 – 15:00 uur) deden we mee aan de Bravo Fitdag: een aantal Zoetermeerse sportverenigingen verzorgden clinics voor tafeltennis, tennis, voetbal, yoga, dansen en schaken. Mooi dat de gemeente ziet dat schaken kan bijdragen aan fit oud worden.

Café Max (Bibliotheek Forum Zoetermeer, Stadhuisplein 1) vormt vanaf 9 februari gedurende zeven donderdagmiddagen van 14:00 tot 15:00 uur het decor voor schaaklessen. Jan Blankespoor en Manuel Nepveu behandelen in een serie van zeven lessen de basis van het schaakspel.

Ook heeft de gemeente ons betrokken bij de uitvoering van de in gemeenteraad aangenomen motie van de VVD om schaaktafels te plaatsen in Zoetermeer. De gemeenteraad heeft hiervoor € 20.000 beschikbaar gesteld. Zo komen er twee schaaktafels op de sportieve en inclusieve beweegroute die in de nieuw te bouwen stadswijk Entree in co-creatie wordt gerealiseerd. De route loopt door Entree, Driemanspolder, Meerzicht en het stationsgebied en maakt gebruik van het straatmeubilair in de omgeving en voegt daar extra beweegelementen aan toe om de route voor zo veel mogelijk mensen toegankelijk en aantrekkelijk te maken. Twee schaaktafels zoals hier afgebeeld gaan deel uitmaken van de route.

Daarnaast komen er nog schaaktafels op andere plaatsen in Zoetermeer waarover we samen met Botwinnik de gemeente advies geven.

Tot slot hebben we in voorbereiding een schaaktoernooi in het kader van het 150-jarig bestaan van de KNSB. Club Entree heeft al aangeboden dat toernooi te willen faciliteren (speelzaal en catering).

Over de voortgang van al deze activiteiten houden we jullie op de hoogte. En wie meer wil weten of bij deze activiteiten betrokken wil worden kan zich bij mij (JvdB) melden.

□

Mat in 5 (blz. 24)

Hint 2: de matzet is 5. ... P×h1#.

Komt u er nog steeds niet uit? Een derde hint staat op **blz. 30!**

In 1956 werd ik student aan de THD en met ingang van het seizoen 1958-1959 ben ik van SIO overgestapt naar de belangrijkste schaakvereniging in Rotterdam-Zuid: SV Charlois. De voornaamste reden was dat ik bij Charlois een flink aantal leeftijdsgenoten en medestudenten uit Delft aantrof. Charlois was weliswaar de belangrijkste schaakvereniging van Rotterdam-Zuid maar toen zeker niet van Rotterdam. Met name de schaakverenigingen Kralingen en Spangen voerden de boventoon in de RSB.

Het eerste team van Charlois speelde in de promotieklasse van de RSB en was net niet sterk genoeg om te promoveren naar de KNSB-competitie. Met de instroom van een flink aantal jonge schakers was het onvermijdelijk dat er een grote herschikking kwam in de opstellingen van team 1 en 2. Ikzelf kreeg een plaats in het eerste team dat direct kampioen werd in de promotieklasse van de RSB en promoveerde naar de 2^e klasse van de KNSB. In de jaren hierna werd de hoofdklasse bereikt. Dit betekende opnieuw een instroom van een flink aantal sterke spelers mede waardoor Charlois in het seizoen 1968-1969 voor het eerst kampioen van Nederland werd. Zelf heb ik door de genoemde instroom van nieuwe spelers niet meegespeeld in de hoofdklasse maar heb ik wel een aantal jaren aan bord 6/7 plezierig gespeeld in team 2 in de eerste klasse KNSB.

Pas lid van Charlois had ik eind november 1958 een leuk succes. Ik won in een simultaanwedstrijd van de wereldkampioen Michael Botwinnik. De wedstrijd was georganiseerd door "Het Vrije Volk", toen – nadrukkelijk vermeld op het notatiebiljet – de grootste krant van Nederland. Iedere schaakclub in Rotterdam had een speler mogen aanwijzen en ik vertegenwoordigde Charlois. Botwinnik was geen groots simultaanspeler maar verloor toch slechts twee partijen.

Het diagram geeft de eindstand in mijn partij na mijn laatste zet: **25. ... Tf8-f1+.**

In de interne competitie werd ik het seizoen 1960-1961 gedeeld eerste in groep 1 en dus gedeeld clubkampioen. Geen beker, we waren toen nog zuinig, maar een papieren diploma. Gevlekt en gekreukeld ligt het nog steeds tussen mijn papieren. In de jaren hierna was de middenmoot mijn plek. Met ingang van het seizoen 1968-1969, ik was na mijn trouwen verhuisd naar Benthuisen, heb ik niet meer intern gespeeld. Twee jaar later heb ik, vanwege drukke werkkring en jong gezin, ook extern afgehaakt en mijn lidmaatschap opgezegd.

In november 1962 maakte de actie Open het Dorp op TV met Mies Bouwman veel los in Nederland. In mijn vakgroep Organische Chemie in Delft had prof. Van Bakkum, later vele jaren voorzitter van Volmac Rotterdam, het idee om de actie te steunen met een schaaksimultaan voor studenten en medewerkers met per partij een kleine inzet voor het goede doel.

Het was op 5 december 1962 een groot succes: vier simultaanspelers waaronder ikzelf en circa 110 deelnemers. Het succes had als resultaat dat de sinterklaassimultaan een jaarlijks terugkerend gebeuren werd. Pas na 25 jaar werd er een eind aan gemaakt. Ik kreeg als enige vaste simultaanspeler een aardig aandenken (*zie vorige pagina*).

In mijn tijd bij SV Charlois heb ik eenmaal meegespeeld met het jeugdkampioenschap van Nederland. Ik had mij weliswaar niet geplaatst voor de RSB, de gebroeders Ruud en Hennie Maliangkay waren beduidend sterker, maar het kampioenschap vond plaats in Rotterdam en met mij erbij was er een even aantal spelers. De voorbereiding was slecht en het resultaat navenant: 2½ uit 9 met eenmaal winst en drie remises. De nederlagen waren hard en lieten mij zien dat mijn schaakkennis en nog erger mijn schaaktalent op dat niveau onvoldoende waren.

□

Mat in 5 (blz. 24)

Hint 3: de slotstelling is: ➡

Nog steeds niet? Een vierde hint staat op **blz. 38!**

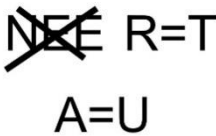
puzzel	Winterpuzzel 2023	Jan Blankespoor
---------------	--------------------------	------------------------

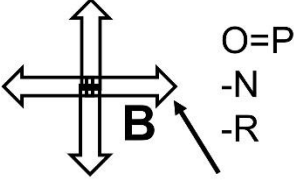
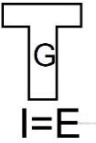
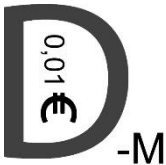
Ook dit jaar weer, zoals de traditie het vraagt, een rebus-cryptogram voor ~~onder de kerstboom~~ bij het paasvuur. Er worden ditmaal 44 beroepen gevraagd. Gebruik je fantasie, denk na over synoniemen, denk aan klank bij het uitspreken van letters en pas de (inmiddels min of meer bekende?) symbool-trucjes toe. Er zitten veel makkelijke opdrachten bij maar uiteraard ook een paar moeilijke.

Bij een goede oplossing valt weer een slagzin te lezen. Zend deze zin toe aan de redactie (redactie.depromoot@gmail.com), maar vermeld ook alle verkregen namen (spreuk = 20 punten, elke naam is 1 punt extra). Er zijn weer drie prijzen te winnen.

Ik hoop dat het thema dit jaar tot veel (ook nieuwe!) oplossers zal leiden. Veel succes!

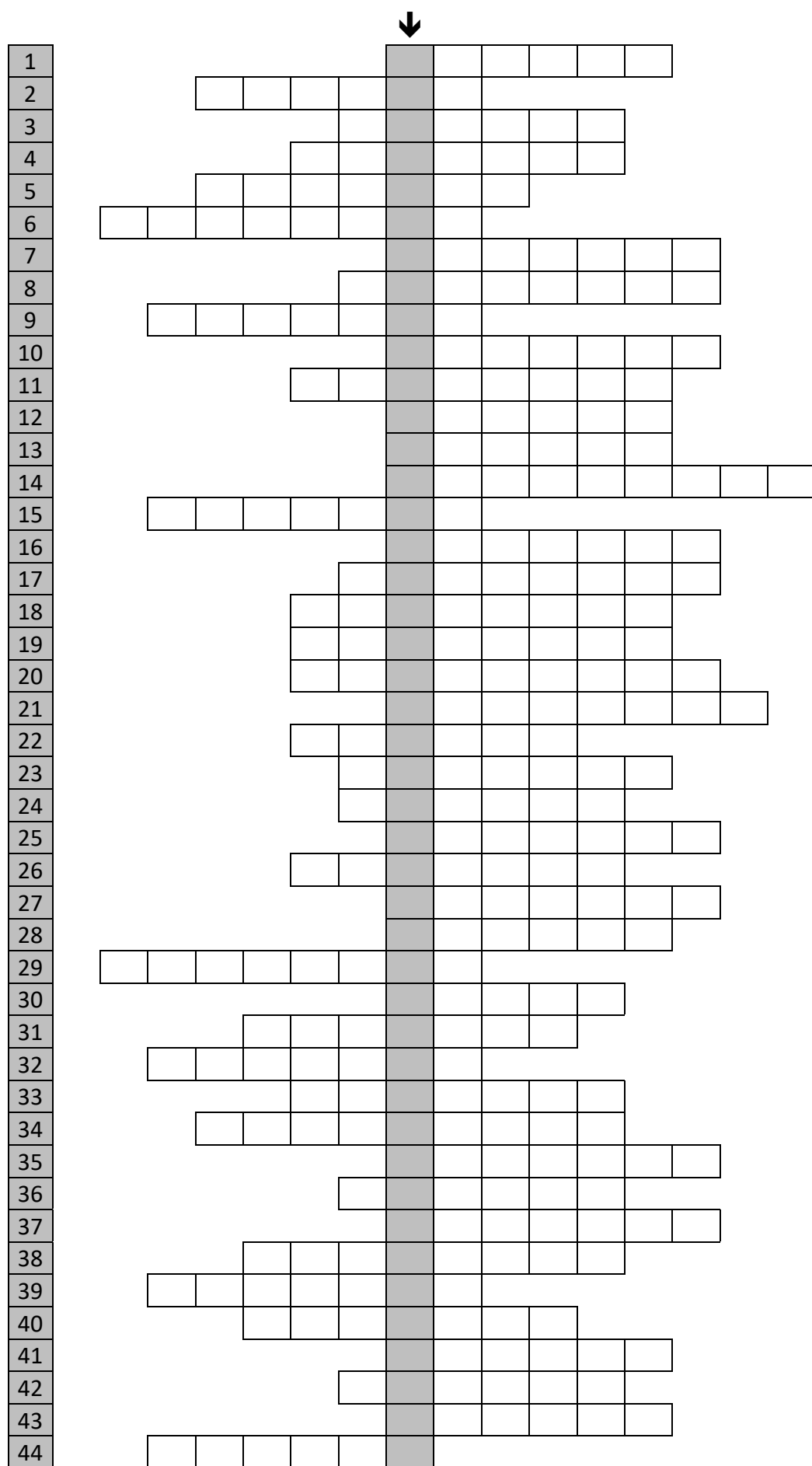
NB: Voor gekleurde plaatjes, zie de online-versie!

Thema: beroepen	1 	2
----------------------------	---	---

3		4	O U H=L	5	$\frac{O}{G}$ -P -D
6		7	DETUR	8	R B=H I
9	OPGEWEUKT	10	TTT=T -R	11	KKKK B -N-D
12	77P=R	13	$S \frac{L}{R}$	14	L=T dag (Fr.)
15		16	ⓑ NaOH -N	17	KKKKKK R=W
18	NICK & SIMON	19	MAASSEN OF JOKTE VAN GOGH	20	MULPAAP
21	 -A	22		23	TT -S-P -E

24	25	26
KOEDIG	L 1000g -A I=O	BUIT 1dm ³ -2xT
27	28	29
N. X . X OEEL	MOPSPLEET -I	T PROF M=X
30	31	32
K _R N=M	$S \frac{T}{R}$ N=P P=O	EDE
33	34	35
E _C -K	T _G KKKKK N=S I=E	R
36	37	38
 _{-H} E=O	T _{N=M} 	KKKKKKKG R=D N=F
39	40	41
 _{OF} -S		 _{-H} U=E
42	43	44
R _{L=Z}	r _E $\rightleftharpoons$ L -I	π -P

opgaven	Lichess-puzzels van Promotianen	Maurice Hettfleisch
----------------	--	----------------------------

De website Lichess is ideaal om even te kunnen oefenen, met een schijnbaar onuitputtelijke bron aan puzzels. Mocht u zich afvragen waar deze puzzelstellingen vandaan komen: van de website zelf! Lichess heeft immers een grote database aan schaakpartijen die door de jaren heen op de site zijn gespeeld. En daar kunnen dus ook stellingen uit jouw eigen partijen tussen zitten! Welke stellingen dat per speler zijn, kan je bovendien heel makkelijk terugvinden, zo ontdekte ik toen ik een keer dieper aan het rondneuzen was op de website.

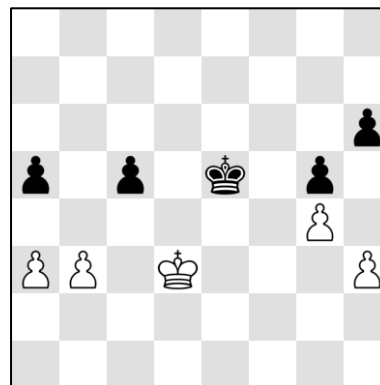
Hoe worden de puzzels gemaakt?

Eerst even een kleine achtergrond over hoe de puzzels op Lichess tot stand komen. Om die puzzels uit de partijen te genereren, is een ingewikkeld staaltje programmeren nodig. In een blog legt de programmeur uit, hoe deze programmeercode in elkaar zit. Lang verhaal kort: een algoritme filtert uit de partijen de momenten waarop de computerevaluatie na een zet erg verandert. Verandert de evaluatie van een centipion-evaluatie (zoals 1,23) naar een mat-evaluatie (zoals #3), herkent het dat er een matmotief in de stelling komt. Vervolgens komen er nog heel wat programmeercodes bij kijken, om te checken of de matcombinatie aan de goede voorwaarden voor een puzzel voldoet. Een stelling met meerdere gelijkwaardige varianten naar mat, wordt er zo bijvoorbeeld uitgefilterd: zo'n stelling is niet geschikt voor een puzzel, waar je eigenlijk maar één goede lijn wilt hebben.

Er zijn echter ook puzzels zonder matcombinatie. Zulke situaties herkent het algoritme als de centipion-evaluatie ineens een grote verandering doormaakt, bijvoorbeeld van +0,33 naar +5,11. Dit gaat vaak om materiaalwinst, maar ook eindspelsituaties komen zo bovendrijven: promotie is immers ook materiaalwinst. En ook hier controleert het algoritme of de combinatie aan alle voorwaarden voldoet voor een puzzel, en stelt het bovendien vast, wanneer de puzzelcombinatie eindigt.

Maar waar zijn onze puzzels dan?

Daar komen we nu aan! Toen ik weer eens op Lichess aan het rondneuzen was, ontdekte ik de pagina waar je kan zien, welke puzzels er uit jouw partijen zijn gemaakt. In totaal zijn dat er 18, uit een totaal van bijna 14,000 partijen die ik heb gespeeld. Het leuke is: daar zit er één bij uit een partij, die ik tegen Willem Broekman speelde in de online coronacompetitie van Promotie! Een blunder van mij in het pionneneindspel leidde tot een simpel, doch leerzaam puzzeltje. →

Het antwoord is hier vrij logisch: **38. Kc4 Kd6, 39. Kb5**, en het pionneneindspel is gewonnen. Als ik i.p.v. **37. ... Kd5-e5, 37. Kc6** had gespeeld, was de stelling remise gebleven.

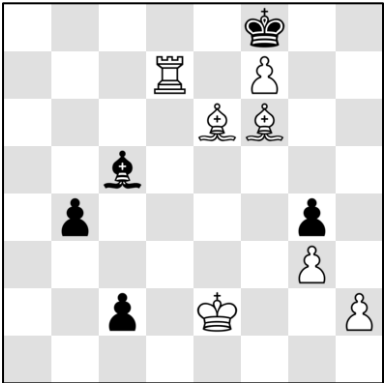
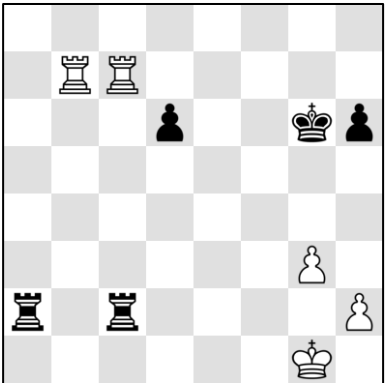
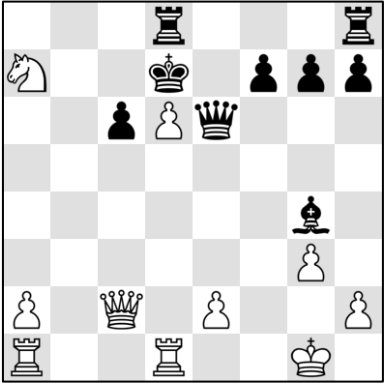
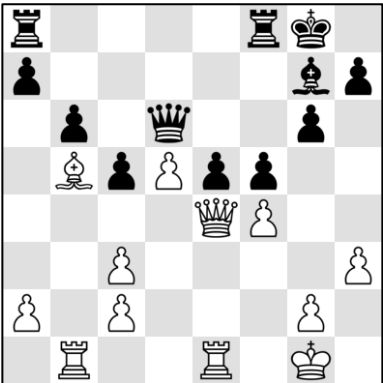
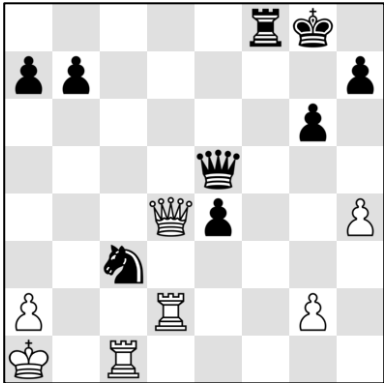
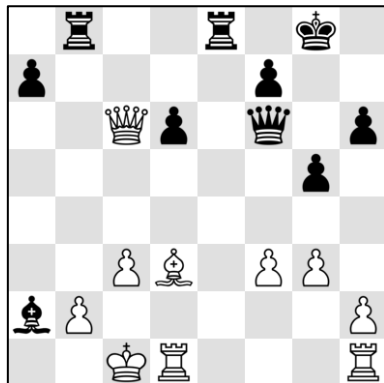
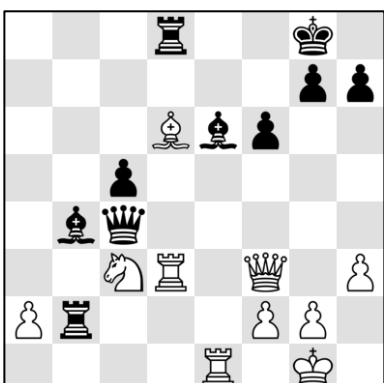
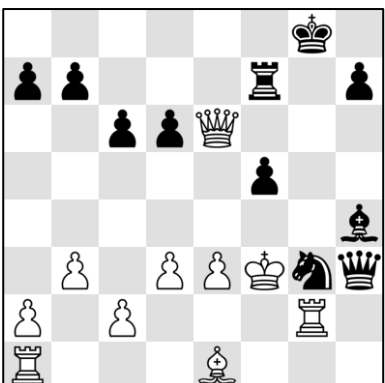
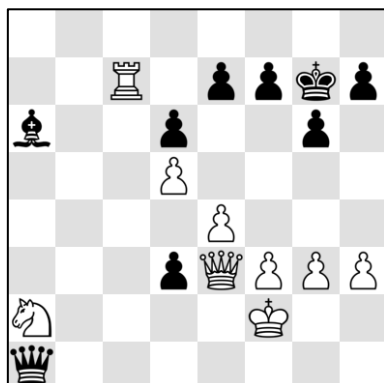
Leuk vond ik ook om te weten dat het de meest gespeelde puzzel is in mijn rijtje: liefst 15.000 pogingen zijn er gedaan. Ja, dat is allemaal informatie die je bij de puzzels ziet: de betrokken spelers, een link naar de partij, het aantal pogingen en de puzzelrating. Aan de hand van de oplossingspogingen krijgt een puzzel een rating, die de moeilijkheid aangeeft. De puzzelrating van bovenstaande puzzel is 1476.

Na mijn puzzel tegen Willem gevonden te hebben, ben ik op zoek gegaan naar andere puzzels tussen Promotianen. De zoektocht leverde negen puzzels op. Ik heb ze op oplopende volgorde van de puzzelrating gesorteerd: deze ratings heb ik onder de puzzels neergezet.

Het geeft vooral een interessant inkijkje in wat voor soort puzzels er uit het algoritme komen. De puzzels variëren van een simpel mat in 1, enkele dubbele aanvallen, via een koningsaanval en een schitterend matmotief naar een interessante puzzel waarbij ik me in eerste instantie afvroeg, waarom het eigenlijk een puzzel is. Na korte analyse begreep ik de clue.

Wil je zelf op zoek, welke puzzels er van jouw partijen zijn gemaakt? Volg de link en voer daar jouw gebruikersnaam in (of die van een ander, natuurlijk): <https://lichess.org/training/of-player>

De eerdergenoemde blogpost met uitleg over de Lichesspuzzels vind je hier: <https://lichess.org/blog/U4sjakQAAEAH9d/how-training-puzzles-are-generated>

 [1] PaulvdW – JoostMos Wit aan zet (771)	 [2] PaulvdW – Harrieboe Zwart aan zet (1161)	 [3] JoostMos – Harrieboe Zwart aan zet (1470)
 [4] Hansmin – Petrifier Wit aan zet (1474)	 [5] Sweetlake – Petrifier Zwart aan zet (1507)	 [6] MaartenWie – JoostMos Zwart aan zet (1528)
 [7] Petrifier – ArieWerksma Wit aan zet (1704)	 [8] JohnHippo-HarrieBoe Zwart aan zet (1820)	 [9] JoostMos – RensM Zwart aan zet (2313)

Oplossingen

Niet alle oplossingen hoeven ook daadwerkelijk in de partijen te zijn gespeeld: als de spelers het motief missen, gebruikt Lichess gewoon de beste analysevariant! Waar de spelers de goede oplossing gemist hebben, heb ik enkele aantekeningen gemaakt. Ook heb ik ter informatie bij de antwoorden vermeld, hoe vaak de puzzel op Lichess gespeeld is. En uiteraard de link naar de betreffende puzzel, zodat u de puzzels zelf kan vinden!

[1] Paul vdW – Joost Mos, <https://lichess.org/training/MJund>, 505 keer gespeeld.

49. Td8#

[2] PaulvdW – HarrieBoe, <https://lichess.org/training/MV0hT>, 536 keer gespeeld.

35. ... Ta1+, 36. Tb1 Txb1

[3] JoostMos – HarrieBoe, <https://lichess.org/training/Wpl9V>, 57 keer gespeeld.

23. ... De3+ Kh1, 24. Dxa7

[4] Hansmin – Petrifier, <https://lichess.org/training/eGgmy>, 4.769 keer gespeeld.

21. fxe5 fxe4, 22. exd6. Dit vind ik de puzzel met het meest vage motief. Waarschijnlijk voldoet deze als puzzel, omdat er slechts één weg is die je moet vinden voor een gewonnen stelling. Dat lukte wit ook in deze partij.

[5] Sweetlake – Petrifier, <https://lichess.org/training/5UcOc>, 125 keer gespeeld.

29. ... Dxd4, 30. Txd4 Pe2. Zwart wint een kwaliteit terug en houdt een gewonnen stelling over.

[6] MaartenWie – JoostMos, <https://lichess.org/training/QfUEU>, 21 keer gespeeld.

20. ... Tec8! Pent de Dame. **21. Dxc8+ Txc8.** Als de dame weggaat, bijvoorbeeld **21. Da4**, volgt **21. ... Txc3**, en wits stelling stort in. Slaan kan niet, vanwege **22. bxc3 Dxc3, 23. Lb2 Tb1#**. Tussenplaatsen is verloren vanwege **22. Lc2 Lb3**; en **22. Kd2** gaat ook verloren. Joost pende de dame wel, maar dan met **20. ... Tbc8**. Wit kan dan nog verdedigen met **21. Da4** en dan zit er geen mataanval in de stelling, omdat daarvoor de toren op b8 nodig is.

[7] Petrifier – ArieWerksma, <https://lichess.org/training/Jadsw>, 10 keer gespeeld.

25. Te4! En de dame moet de dekking van de loper loslaten. Die loper lijkt te kunnen worden teruggeslagen, maar wit houdt een mooie aanval over: **25. ... Da6, 26. Txe6 Lxc3** en hier had wit **27. Dd5!** kunnen spelen. In de partij kwam **27. Txc3**, waar met gelijk materiaal ook een betere stelling voor wit bleef.

[8] JohnHippo – HarrieBoe, <https://lichess.org/training/1XJE2>, 3.484 keer gespeeld.

29. ... Dg4+, 30. Kf2 De2+, 31. Kg1 Df1+, 32. Kh2 Dh1#.

Een schitterende combinatie! En dan de vraag: werd dit in de partij gezien? Het antwoord is bizarder dan ik (en wellicht u ook) had verwacht: Dg4 werd gevonden, Kf2 gespeeld, en toen werd tot remise besloten.

[9] JoostMos – RensM, <https://lichess.org/training/rcqcQ>, 299 keer gespeeld.

36. ... Dxa2, 37. Kg1 d2 (enige zet die wint, omdat het Tc1 onmogelijk maakt), **38. Dd4+ Kh6** (na Kg8 volgt Txe7 met remise). Ik vroeg me in eerste instantie af waarom dit een puzzel is geworden, maar dit zit hem waarschijnlijk in de paar 'only moves' die je moet vinden om de verdediging van wit tegen de vrijpion onmogelijk te maken. Het is waarschijnlijk dan ook niet de eerste zet die ervoor zorgt dat de puzzelrating zo hoog is, maar de tweede zet, waarbij je best snel achteloos het foutieve schaakje zet. Joost speelde in de partij **37. Ke1**, waarna **37. ... Da5+** met torenwinst volgde.

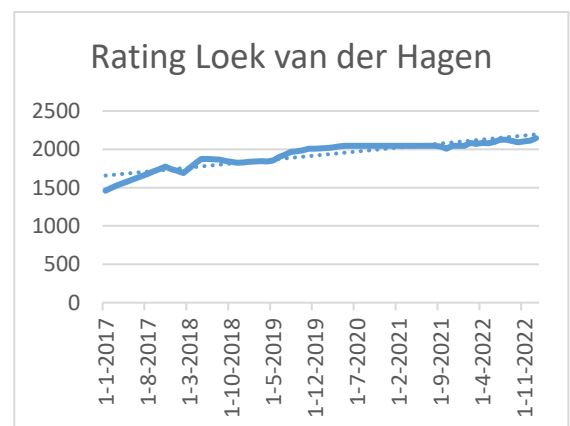
□

<i>partij</i>	Pestjochie?	Frans Martens
---------------	--------------------	----------------------

Wat een onvolprezen bundeling van columns kregen wij bij gelegenheid van het 70-tig jarig bestaan van Promotie aangeboden. Het bestuur heeft de inhoud van de schrijfsels van de columnisten op waarde weten te taxeren en die bundel laten drukken als een luxe glossy, rijkelijk voorzien van illustraties. Ik heb van vele columns (her)genoten en me pas nu zo kristalhelder gerealiseerd dat we ons bijzonder gelukkig kunnen prijzen met het stelletje creatievelingen dat hier zijn medewerking aan verleent. Of kan ik beter zeggen dat we de luxe kennen van een aantal fantasten? Hoe dan ook, het zijn naar mijn mening vooral scherpe observatoren elk met een uitgesproken eigen stijl. Hoewel ik natuurlijk zo mijn voorkeuren heb ga ik die hier niet uitspreken, dat is per slot een kwestie van smaak. De ironie van Theo Mooijman over zijn pogingen nieuwe zieltjes voor de club te winnen, waaronder sfeervol beschreven ontmoetingen met een lid van *The Pistol Annies* en met moeders van 'hoogbegaafden' weet ik genoegzaam te appreciëren, evenals de goedbedoelde waarschuwing van Rudi Matai aan Anatoli Karpov 'dat de stukken ook achteruit kunnen'. De herkenbaarheid van het onbehagen en de berusting bij Max Toxopeus en de sympathieke pogingen van Ruurd Kunnen om corrupte voorzitters en instituties op het rechte pad te krijgen schenken mij genoeglijke ogenblikken Al denk ik er stilletjes ook bij 'Ruurd, Cuby en the Blizzards, dat was leuk, maar de wereld verbeteren ook al heb je gelijk? *Dream on*'. Hans Meijer is een beetje onze eigen Volkskrantcolumnist Ionica Smeets, die regelmatig *kickt* op het getal van de week (64 uiteraard) of navenante wiskundige uitstapjes maakt. Jan-Willem Duijzer weet de ene keer haarfijn te betogen dat vele schakers eigenlijk dammers zijn (ik vrees dat hij een punt heeft), maar kan op een ander moment evenzogoed een boeiend kerstverhaal opdissen. En dan Gerhard Eggink, wiens onvergetelijke verhaal 'Bestaat Promotie?' ik al ruim 3 decennia geleden verslond, weet ook nu nog – ogenschijnlijk gemakkelijk – gevoelige snaren te raken met ergernis over misbruik van schaaktermen door politici of met dromen over Venetië. Ten slotte is daar Manuel Nepveu, qua productiviteit zeer zeker onze bloedeigen Jeroen Brouwers, die altijd scherp(zinnig) en amusant is en een enkele keer misschien iets te verliefd op provoceren. Dank allemaal heren, namens KNSB-lid 7356976.

Na mijn pensionering in 2015 kreeg ik tijd om aan een (doordeweeks) schaaktoernooi mee te doen. Ik had nog nooit ervaring opgedaan met toernooischaak anders dat het – helaas ter ziele gegane – Breugem-rapidschaaktoernooi van Promotie, dat lekker op één zaterdag werd afgewerkt. Enthousiast geworden door de verhalen van Rob de Vries en – het moet gezegd – aangetrokken door de gedachte dat we in één zaal zouden spelen met de grootmeesters van deze tijd meldde ik me voor het amateur-toernooi van Tata in 2015. Ik kan er kort over zijn. Dat heb ik vijf jaar op rij herhaald. Over de speel-omstandigheden is veel verteld door menig schaakschrijver, waaronder ook enkelen hierboven vermeld.

Eén van de columns in het jubileumboek heeft de provocatieve titel 'Pestjochies' en beschrijft de beleving van een wat oudere schaker tegen een jonge knaap. In 2017 speelde ik in het Tata-toernooi ook tegen een jongetje. Pestjochie zou ik 'm niet willen noemen, want hij bleef braaf achter het bord zitten en deed geen vervelende dingen zoals voortdurend wegllopen, even terugkomen, zetten en hup, weer weg. Vermoedelijk omdat zijn – nadrukkelijk aanwezige – vader hem (en mij erbij) hinderlijk in de gaten hield. We speelden op het balkon van de grote zaal in de Moriaan en de vader liep voortdurend de trap op en af. Dat jonkie was Loek van der Hagen, op dat moment 11 jaar oud en met toentertijd ➔

een – uiteraard ondergewaardeerde – rating van 1480. In de grafiek is met ingetekende trendlijn is dat duidelijk zichtbaar. Ik moest aan mijn partij tegen hem denken toen we laatst in de lessen van Merijn van Delft namens de Kennemer Combinatie het onderwerp ‘kwaliteitsoffer’ voorgeschoteld kregen. Het advies van Merijn was om in bepaalde situaties ‘de kwaliteit te offeren en vervolgens gewoon dezelfde zetten blijven spelen die je anders ook zou doen’. ‘Ja hoor, ik weet precies hoe dat af gaat lopen’, dacht ik (maar zei het niet in de chat box). Toegegeven, mijn partij tegen Loek van der Hagen had ik pas moeten spelen na deze les, want die illustreert een beetje het gelijk van Merijn. Op verschillende momenten in deze partij (zet 14, 17) had ik succesvol een welbekend kwaliteitsoffer op c3 kunnen doen. Ik heb het tijdens de partij ook wel overwogen, maar omdat ik te diep moest rekenen om de consequenties te overzien, zag ik er van af, bang dat de kwaliteit me later in de partij de kop zou kosten. Had ik toentertijd maar geweten dat je moet ‘doen en gewoon doorspelen zoals je anders zou doen’. Terwijl ik destijds op dat balkon dacht dat je de koning van je tegenstander moest vastpinnen of gewoonweg overrompelen, de stukken van de tegenstander moest insnoeren, of dergelijke zaken, als je eenmaal een kwaliteit hebt geofferd.

Loek van der Hagen (1480) – Frans Martens (1650), Tata Steel Chess, groep 6, 23-1-2017

1. e4 c5, 2. Pf3 d6, 3. d4 cxd4, 4. Pxd4 Pf6, 5. Pc3 g6, 6. Le3 Lg7, 7. f3 Pc6, 8. Dd2 0-0, 9. 0-0-0 Pxd4, 10. Lxd4 In die tijd mijn favoriete variant **10. ... Le6, 11. Kb1 Dc7, 12. h4 Tfc8, 13. h5 Da5, 14. g4 Tab8**

[14. ... Txc3 Eerste gelegenheid voor een kwaliteitsoffer: 15. Dxc3 (zie diagram)

15. ... Dxa2+, 16. Kc1 Tc8, 17. De3 Lb3 Wit kan uiteraard niet met de dame terugnemen 18. Ld3 Da4, 19. Lc3 Hier geeft Fritz -2,87

19. ... Txc3 Hup, en nog maar een kwaliteit er tegenaan. 20. Kd2 (Op bxc3 volgt Pxd5 goed voor -3,94; 20. bxc3 Pd5) 20. ... Txd3+, 21. cxd3 Lxd1 etc.

15. hxc6 hxc6, 16. g5 Ph5, 17. f4 Tot hier kon de kwaliteit worden geofferd met Txc3. Met heel licht voordeel voor zwart (-0,6).

17. ... b5 [17. ... Txc3, 18. Dxc3] 18. Lxg7 Kxg7, 19. Dd4+ Kg8, 20. f5 Lc4, 21. Th3 Lxf1, 22. Txf1 Tc4, 23. Df2 Db6, 24. Df3.

Hier vond zwart het welletjes. **1-0**

De volgende ochtend sprintte de vader van Loek het balkon op om mij grijnzend te vertellen dat de trainer van Loek, Richard Vedder meen ik me te herinneren, na afloop had aangegeven dat zwart gewoon een kwaliteitsoffer had moeten doen op de 14^e zet. Geen pestjochie, maar een sardonische vader. Een beetje als de moeders van de hoogbegaafde kinderen van columnist Theo Mooijman.

□

Mat in 5 (blz. 24)

Hint 4:

Om op h1 te komen heeft het paard vier zetten nodig, en zwart moet ook nog met de dame zetten; voor wit geldt dat in ieder geval zijn koning, dame en f-pion moeten spelen.

Dit was toch echt de laatste hint...

Oplossing: → blz. 45

Op 1 januari zijn alle musea dicht, maar niet het Schaakstukkenmuseum in Rotterdam. Dit museum gelegen in de Kubuswoningen, is op 1 januari altijd open, want traditioneel vindt er in het schaakstukkenmuseum op nieuwjaarsdag de prijsuitreiking van de jaarlijkse schaakstukken-ontwerpwedstrijd plaats.

Een gezellig evenement met gratis frisdrank, hapjes en ook nog eens de live-muziek van De Balcony Players.

De afgelopen jaren was een dergelijke fysieke prijsuitreiking helaas niet mogelijk, door de lockdown die ook het schaakstukkenmuseum trof. Wel werd vorig jaar – op 1 januari 2022 – de prijs voor de ontwerpwedstrijd middels een opgenomen filmpje via internet onthuld.

Maar dit jaar was alles weer als vanouds. Vanaf circa 14:00 uur was

het Schaakstukkenmuseum geopend en pakweg een half uurtje later begon de prijsuitreiking van de schaakstukken-ontwerpwedstrijd door de jarige museumdirecteur Ridder Dijkshoorn.

Op de vierde plaats eindigde dit jaar het schaakspel 'Kaarsen' gemaakt door Daan Matla met 195 (15%) van de 1331 uitgebrachte stemmen. Derde eindigde het schaakspel 'Letterlijk en figuurlijk' van Bert Jurling met 243 stemmen (18%). Tweede werd het schaakspel 'Sluitring' met 384 stemmen (29%). En de winnaar was het schaakspel 'Pinguïns' van de hand van Ivanka Kovacs. Het winnende schaakspel krijgt, net als alle eerdere winnaars, een plaatsje in het Schaakstukkenmuseum, zodat het daar naast de eerdere winnaars van de schaakstukken-ontwerpwedstrijd te bewonderen zal zijn.

En ook in 2023 is er weer een schaakstukken-ontwerpwedstrijd. De zelfgemaakte schaakspellen kunnen nog tot 1 maart 2023 bij het Schaakstukkenmuseum afgeleverd worden. Op zaterdag 3 maart, tijdens de Rotterdamse Museumnacht, zullen alle inzendingen dan voor het eerst te zien zijn. En vanaf de museumnacht tot eind 2023 kunnen de bezoekers dan op hun favoriete ontwerp stemmen. Schrijf maar alvast in uw agenda: 1 januari 2024 is de prijsuitreiking van de schaakstukken-ontwerpwedstrijd 2023. Zie voor meer informatie: <http://www.schaakstukkenmuseum.nl>

□

toernooi	Groningen 2022	Manuel Nepveu
-----------------	-----------------------	--------------------------

De haas heeft goed gesmaakt. Gebraden met laagjes vet spek erover, zodat het vlees mals blijft. Mijn wederhelft heeft het zo geleerd en het resultaat mag er, zoals altijd, zijn. Maar er is een minpuntje, ook dit jaar. Mijn uiterst gevoelige maagje begint te protesteren. Ik lig al sinds half elf in bed. Vroeg voor mijn doen, maar ik moet er om half zes uit. Om zes uur wil ik op de A12 zitten. Richting G. We zijn vergeten maagtabletten in huis te halen. Het is half vier, Ik ben wakker en ik weet niet of ik wel geslapen heb.

Om kwart voor zes start ik de auto. Alle rode stoplichten springen op groen wanneer ik ze nader. De koning komt eraan, dat schijnen ze te weten. Het rijdt lekker door, maar ik ben niet de enige op deze vroege tweede kerstdag. Vroeger dan gepland zie ik de Magneet van het Noorden opdoemen en als ik het parkeerterrein oprijd van het hotel is het kwart over acht. Ik vermoed dat ik niet overal minder dan honderd per uur heb gereden.

Het is voor half tien als ik lopend Huis de Beurs nader. Nog dicht. Alles is nog dicht. Groningen is nog dicht. Het regent zachtjes, maar hard genoeg om het onaangenaam te vinden. Op de Grote Markt valt mijn oog op het matrixbord waar de vertrektijden van de bussen staan. Dood. Rijden er op deze tijd dan geen bussen? Ik klamp een voorbijganger met kinderwagen aan. Hij spreekt Engels en weet van niks. Dan komt er toevallig een politiebusje de hoek om. Ja, stopt u maar! Oom agent vertelt me dat de bushaltes sinds enige tijd uit het centrum geweerd zijn, de gemeenteraad heeft gesproken. Voortaan moet je bussen zien te pakken aan de periferie. Bij de Schouwburg in het noorden, op het Gedempte Zuiderdiep aan de zuidkant van het centrum. K.t, k.t, k.t!

Op de Turfsingel rijdt een bus, maar die rijdt niet naar het Zernikecomplex waar wordt geschaakt. Ik stap uit bij Station Noord. Verder lopen. Het regent nu onaangenaam. Mijn blauwe kunststofjas uit Glasgow houdt het ergste tegen, mijn broek niet.

De rekening voor al deze ongein betaal ik in de eerste ronde. Mijn opponent maakt een opzichtige fout met Wit in de Winawer en ik kom zeer goed te staan. Maar het afmaken lukt me niet. Plots komt mijn tegenstander dan toch onder de druk uit, ik reageer slecht. Een nul. Ik stond tweede op de plaatsingslijst van mijn groep, mijn tegenstander een middenmoter die er verder niet veel van zal bakken.

In de tweede ronde verlies ik door koppigheid. Remise door eeuwig schaak uit de weg gaan waar dat absoluut niet mocht. In de derde ronde kijk ik tegen een voorbereide variant aan, de Franse Milner Barry, maar dan net een nuance anders. Ik moet improviseren en doe dat niet slecht. Als mijn tegenstander iets positioneels mist gaat het crescendo met mijn stelling. Ik win. Die avond kan ik geen bus vinden naar mijn hotel. Welke moet ik hebben en waar staat ie dan op het Gedempte Zuiderdiep? Ik loop en dat is in principe gezond. Maar nu even niet: het regent net eventjes te fanatiek.

Partij vier gaat ook mijn kant op. Partij vijf is met wit tegen de voorzitter van de schaakvereniging in Leek. Hij schijnt een goede snelschaker te zijn en speelt inderdaad snel. Iets te snel? Ik kom in het soort stelling waar ik verzot op ben. Positioneel sta ik al snel overwegend en na zet 23 Pats!! wordt het techniek en 1-0.

Als ik laat in de middag van de dertigste december thuis kom begint het grote snotteren al snel. Al gauw zijn papieren zakdoekjes niet meer aan te slepen. Rillerig. Verhoging. Ik zeg af voor de clubavond van 2 januari. En nu schrijf ik dit verhaal.

Tevreden met het toernooi? Natuurlijk niet. Tevreden met het gezelschap? Dat dan weer wel. Eric, Ed, Ton. Klasgenoot, ex-clubgenoot, sterk schaker bij BSG.

Volgend jaar beter? Dat mag ik wel hopen ja.

□

In mei 2023 bestaat de Koninklijke Nederlandse SchaakBond, KNSB, 150 jaar. Daarmee is de KNSB een van de oudste sportbonden van Nederland en de oudste schaakbond ter wereld. Oud, met een rijke geschiedenis, maar toch springlevend! Daarom wil de schaakbond dat groots vieren. En niet alleen met schaaktoernooien, maar ook met een aantal evenementen gedurende geheel 2023.

Het thema van het jubileum is **'Schaken kent geen grenzen'** en een jubileumcommissie met daarin Ard Dekker, Jan van Os en onder leiding van KNSB-voorzitter Bianca de Jong-Muhren coördineert de verschillende evenementen. Gedurende het hele jubileumjaar 2023 zullen in het hele land allerlei activiteiten en evenementen plaatsvinden. Het hoogtepunt ligt in de jubileumweek (20-26 mei 2023). *In die jubileumweek vinden onder andere een jubileumreceptie, een simultaanwedstrijden met zes grootmeesters voor in totaal 150 spelers, alsmede de presentatie van het jubileumboek plaats.* Nog lang niet alle evenementen zijn bekend, maar hieronder alvast een aantal opvallende onderdelen:

19 januari 2023:

Officiële kick-off van het jubileum en invitatietoernooi tijdens Tata Steel toernooi on Tour, Johan Cruijff ArenA Amsterdam. Tijdens de kick-off is er ook de introductie van een Schaaklied door het duo Spruijt & Opperman in opdracht van de Stichting Schoolschaak Westland. De bijbehorende videoclip is gemaakt i.s.m. de ChessQueens en het museum Escher in het Paleis in Den Haag.

Alhier is dit lied te zien en te horen:

<https://www.youtube.com/watch?v=A1X1yTWsODQ>

9 februari t/m 5 maart 2023

Een expositie 'schaakkunst en de kunst van het schaken' in Amersfoort.

Verder maakt de rondreizende Mr. X (foto hiernaast), een nog onbekende verschijning, het jubileumjaar – aldus de KNSB – ‘tot een spannender en verrassender evenement dan ooit tevoren’.

Er zal door PostNL een jubileumpostzegel (ontwerp nog onbekend) worden uitgegeven. Er wordt een stripboek (her)uitgegeven en er is een rondreizende mobiele jubileumexpositie, inclusief banners.

Zie verder ook de jubileumsite van de KNSB: <https://knsb150.nl/>

□

oude doos	De beste stuurliu staan aan wal	John Tan
----------------------	--	---------------------

**1 november
2003**

Iemand zei eens "Het Nederlands elftal heeft 12 miljoen bondscoaches" na weer een belabberde voetbalwedstrijd. Heel Nederland heeft na afloop een andere mening over de selectie, de opstelling, de wissels en de gevolgde tactiek. Niet voor niets hebben wij hier een spreekwoord voor bedacht: "de beste stuurliu staan aan wal".

Van de week stond ik aan wal bij een schaakwedstrijd in de promotieklasse HSB. De eigen partij was al afgelopen. Met nog tien minuten op de klok bood ik zonder mijn teamleider te raadplegen remise aan. Mijn tegenstander had nog 50 minuten op zijn conto, maar nam niettemin het aanbod aan. Ik werd overvallen door het onbehagelijke gevoel dat ik op dat moment dus beter moet hebben gestaan? In ieder geval een keertje niet als laatste klaar. Tijd genoeg om rustig rond te lopen en te genieten van een ooit door Jan Hein Donner in Venetië gewonnen trofee.

Later op de avond ging mijn aandacht naar de partij van Timo. Zijn tegenstander had nog ruim twintig minuten terwijl hij zelf nog twee minuten en nog wat had. Op zich niks vreemds, het is een bekend verschijnsel bij deze jongeman, maar heel bijzonder was het optreden van de scheidsrechter tijdens deze partij. Luister en huiver!

1. Hij gaf op een gegeven moment aan dat Timo niet meer hoefde te noteren. Zoals u weet, hoeft een speler niet meer te noteren als hij minder dan 5 minuten over heeft op zijn klok; artikel 8.4. Het wel of niet noteren is in dit geval de eigen verantwoordelijkheid van de betreffende speler. Hoewel goed bedoeld mag een scheids niet ingrijpen. Helaas kan ik dat nergens vinden in de FIDE-regels voor het schaakspel. Maar dat het er niet staat wil nog niet zeggen dat het dan wel mag. Deze handeling is in ons voordeel, ik zeg er niks van.

2. Timo's tegenstander noteerde al een tijdje niet meer en na aangeven van de scheidsrechter plaatste hij enkele streepjes op het notatiebiljet, schreef af en toe een zet op, maar 'vergat' de meeste zetten te noteren en ging al gauw op de oude voet verder. Volgens artikel 8.1 is een speler verplicht zijn eigen zetten en die van zijn tegenstander duidelijk en leesbaar te noteren. Hij moet zijn vorige zet opschrijven voordat hij een nieuwe doet en hij wordt pas van deze verplichting ontheven als hij minder dan 5 minuten over heeft. Het is de taak van een scheidsrechter er op toe te zien dat de spelregels strikt worden nageleefd. De scheids had er bij moeten blijven, omdat de overtreder een recidivist is.

3. De scheidsrechter gaf op een gegeven moment aan dat Timo's tegenstander wel remise mag aanbieden. Hij speelt hier ook de rol van teamleider? Vermoedelijk wel, maar dat is een niet gewenste dubbelrolverdeling. Een scheidsrechter dient onafhankelijk te zijn. Het is zelfs al bedenkelijk als iemand scheidsrechter is in een (team)wedstrijd waarbij zijn zoon speler is.

Had ik ergens in moeten grijpen? Nee! Een schaakwedstrijd gaat tussen twee spelers en daarnaast hebben scheidsrechter en teamleiders een bescheiden rol. Onze teamleider had een rol kunnen spelen, maar hij was zelf in een tijdnood-gevecht betrokken. Toeschouwers en spelers van andere partijen mogen zich niet bemoeien. Doen ze dat toch, dan kan de arbiter de overtreders uit het speelvlak verwijderen. En toch ga ik een volgende keer verwijdering riskeren, want regels moeten worden nageleefd en kent u nog de slogan "die pet past ook bij jou!" uit de politie-reclame?

Na dit verhaal is het ook duidelijk waarom het eerste team van Promotie voorzien is van maar liefst twee non-playing teamcaptains. Met twee stuurmannen aan wal kan er niks fout gaan!

□

<i>varia</i>	'Schaakkunst en de Kunst van het Schaken'	Henk Alberts
--------------	--	---------------------

Van 9 februari t/m 5 maart vindt, in het kader van 150 jaar KNSB, in het Rietveld Paviljoen in Amersfoort de tentoonstelling 'Schaakkunst en de Kunst van het Schaken' plaats.

Initiator van de tentoonstelling is de bekende kunstenaar Tjerk Zijlstra uit Amersfoort, samen met Hans van Doorn en Hans Böhm. Om de tentoonstelling en het uitgebreid nevenprogramma te financieren, is er een crowdfundingactie gehouden.

Op de tentoonstelling is werk te zien van zes schilders, namelijk van Tjerk Zijlstra, Aad van den Bosch, Henryette Weijmar Schultz, Govert Muijs, Ap Verheggen en Boldriaan (Rolf Föhe, † 2009). Daarnaast zijn de fotografen Lennart Ootes, Harry Gielen en Bas Beekhuizen Ernie Buts en Harry Gielen met foto's over het schaakspel in al zijn facetten vertegenwoordigd.

In de tentoonstelling vind je daarnaast nog bijzondere schaakspelen van verzamelaars, historische schaakdocumenten uit de kampen in voormalig Nederlands-Indië, cartoons en gedichten. En je vindt er schaakuitvindingen als de schaakkubus van Jang Graat en Chess IV – schaken in viervoud – van Frank Brugman. Kijk je naar de muren dan zie je schilderijen, foto's, gedichten, anekdotes en cartoons, die getuigen van de rijke geschiedenis van het schaken als sport en als inspiratie voor kunst. Overal staan beeldschermen waar je fragmenten van schaakfilms kunt zien en interviews met de exposerende kunstenaars. Er zijn ook plekken om zelf te schaken en in de filmzaal worden permanent interessante schaakfilms vertoond. En er is een speciaal ingericht hoekje is gewijd aan computerschaak, waar computers tegen elkaar spelen, maar waar ook de bezoekers tegen de computer kunnen spelen.

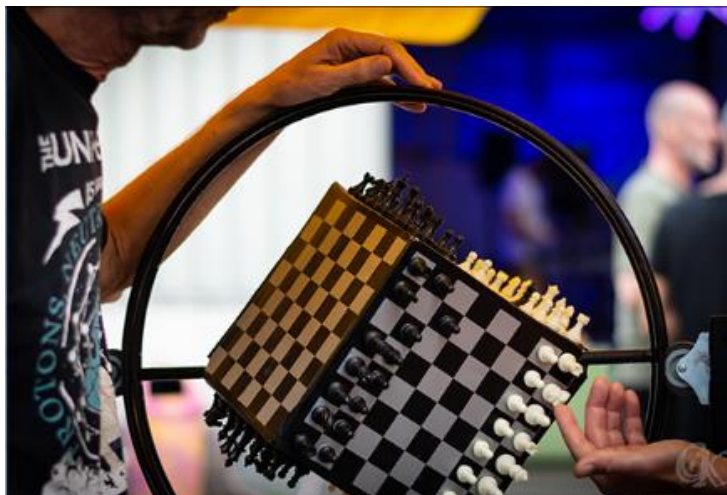

Naast de tentoonstelling is er op de zaterdagen een uitgebreid nevenprogramma. Hierin treedt Hans Böhm als presentator en interviewer op. Hij zal daarbij bekende mensen van binnen en buiten de schaak- en kunstwereld interviewen over de vraag wat het schaakspel de afgelopen 150 jaar KNSB heeft gebracht aan schaakpartijen, schaakkunst en verhalen over schaakbelevissen. Ook het maatschappelijk cultureel belang zal hierbij aan de orde komen.

Zaterdag 11 februari

14:00 - 15:30 uur: Over Schaken gesproken – Schaakkunst; Hans Böhm interviewt voorzitter KNSB Bianca Muhren, kunstschilder en initiatiefnemer Tjerk Zijlstra, uitvinder Jang Graat, schaakfotograaf Lennart Ootes en professor Artificiële Intelligentie Jaap van den Herik.
16:00 - 17:30 uur: Officiële Opening Expositie Schaakkunst en de Kunst van het Schaken

Zaterdag 18 februari

12:00 - 14:00 uur: 1e onofficiële schaakkampioenschap 7- tegen 90+
14:00 - 15:30 uur: Over Schaken gesproken – Een leven lang schaken; Hans Böhm interviewt bestuurslid jeugdschaak van de KNSB Dirk Hoogland, kinderboekenschrijfster van de boekenserie Simon de Schaker Joyce van der Meijden, Ronald Staal en Tjerk Zijlstra over boekpresentatie, schaakfotograaf Harry Gielen en kunstschilder Henryette Weijmar Schultz.

Zaterdag 25 februari

14:00 - 15:30 uur: Over Schaken gesproken – Uitvinders en ontwerpers; Hans Böhm interviewt uitvinder Frank Brugman, uitvinder Maarten Langen, schaakfotograaf Frans Peeters, schaakfotograaf Bas Beekhuizen, kunstschilder Aad van den Bosch en Bessel Kok over zijn biografie Chaos en Charisma.

Zaterdag 4 maart

14:00 - 15:30 uur: Over Schaken gesproken – Digitale techniek en Artificiële Intelligentie; Hans Böhm interviewt professor Jaap van den Herik over de ontwikkeling van de schaakcomputer, de voorzitter Computer Schaakvereniging Nederland (CSVN), directeur Digital Game Technology (DGT) Hans Pees, directeur softwarebedrijf Nalta Mike Veldhuis en kunstschilder Govert Muijs.

Locatie: het Rietveldpaviljoen, Zonnehof 8, 3811 ND Amersfoort.

Deze locatie ligt op circa 9 minuten lopen vanaf Station Amersfoort Centraal.

De openingstijden zijn donderdag t/m zondag 12:00 – 17:00 uur.

De toegang kost 5 euro, inclusief een gratis kop koffie of thee.

Oplossingen problemen

Kort maar krachtig (blz. 4)

stelling A	stelling B	stelling C
1. ... Pe5 2. Dxd4 Pf3+ 3. Kh1 Th3# mat	1. ... Dc8 (1. ... Lh6, 2. Tb1) 2. Dxc8+ Lxc8 0-1 (Txc1)	1. ... Dxc2+ (1. ... Ph3+, 2. Dxc3) 2. Lxc2 Pxe2+ 3. Kf1 Pxc3 0-1

Wit / zwart speelt en wint (blz. 26)

stelling 1 1. Ld6 (er dreigde mat door 1. ... Td1+) 1. ... Lxb4 (1. ... Lxd6, 2. Pxb6) (1. ... Da6, 2. Dxa6 bxa6, 3. Lxc5; op Td1+ volgt nu Kh2) 2. Dxb4 (of Lxb4) 1-0	stelling 2 1. Dxh5+ Kxh5 (1. ... Kg7, 2. Df7+ Kh8, 3. Dg8#) (1. ... Kf5, 2. Dh7+ Ke5, 3. Lf4#) 2. Lf7# mat
stelling 3 1. Lc7 (1. Te1 Te6) 1. ... Txc7 2. Te1 f5 (2. ... g6, 3. Th8+ 1-0) 3. g6 Txd7 4. Th8# mat	stelling 4 1. ... Pxc2 2. Kxc2 Dg5+ 3. Kf1 Lxf3 (dreigt Dxc2#) 4. Pxf3 Dxa5 0-1
stelling 5 1. Th1 Dxh1 (1. ... Pf2+, 2. Dxf2) (1. ... Tf8, 2. Txc1 Txf4+, 3. Kh3 Pxc5+, 4. Kh2) 2. Db2+ Kf8 3. Dxh8+ Ke7 4. De5+ Kd8 5. Dxe4 1-0	stelling 6 1. Db6 (dreigt zowel Txe7 als Pd3 met damewinst) 1. ... Pg5 (ook andere zetten helpen niet) 2. Txe7 Tea8 3. Dc7 De3+ 4. Kh1 1-0
stelling 7 1. Lb5+ Kf8 (1. ... Ld7, 2. Lxd7+ Kxd7, 3. Dg4+ en 4. Dxc7) 2. Ta4 1-0 (damewinst)	stelling 8 1. Dh5 1-0 (dreigt Dxh7#; 1. ... gxc5, 2. Lh7#)

Mat in 5 (blz. 24)

De oorspronkelijke oplossing:

1. e4 Pf6, 2. f3 Pxe4, 3. De2 Pg3, 4. Dxe7+ Dxe7, 5. Kf2 Pxc1# (zetten 2 en 3 kunnen ook worden verwisseld)

Alternatief, gevonden door Rens Minnema:

1. f3 h5, 2. Kf2 Ph6, 3. d3 Pf5, 4. De1 Pg3, 5. Le3 Pxc1#

Agenda t/m zomer 2023

februari 2023

ma 13 feb	19:45	[22] periode 2 – ronde 11	DSC 2 - Promotie H2
ma 20 feb	19:45	[23] periode 2 – ronde 12	Promotie H1 - DSC 3 Promotie H3 - RSC-Belgisch Park 2
ma 27 feb	19:45	[24] periode 3 – ronde 1	

maart 2023

ma 6 maart	19:45	[25] periode 3 – ronde 2	Schaakmat Westl. 2 - Promotie H1
za 11 maart	13:00		VAS 2 - Promotie K1 DD 2 - Promotie K2
ma 13 maart	20:00	Ledenvergadering	
ma 20 maart	19:45	[26] periode 3 – ronde 3	
ma 27 maart	19:45	[27] periode 3 – ronde 4	

april 2023

za 1 april	13:00		Promotie K1 - EuroParcs MACH 1 Promotie K2 - Sliedrecht 2
ma 3 april	19:45	[28] periode 3 – ronde 5	
ma 10 april		geen clubavond (Pasen)	
wo 12 april	20:00	snelschaken 1 (woensdag!)	
ma 17 april	19:45	[29] periode 3 – ronde 6	
za 22 april	13:00		Kennemer Comb. 1 - Promotie K1 Shah Mata 1 - Promotie K2
ma 24 april	19:45	[30] periode 3 – ronde 7	

mei 2023

ma 1 mei	19:45	[31] periode 3 – ronde 8	
ma 8 mei	19:45	[32] periode 3 – ronde 9	
ma 15 mei	19:45	[33] periode 3 – ronde 10	
ma 22 mei	19:45	[34] periode 3 – ronde 11	
ma 29 mei		geen clubavond (Pinksteren)	
wo 31 mei	20:00	snelschaken 2 (woensdag!)	

juni 2023

ma 5 juni	19:45	[35] periode 3 – ronde 12	
ma 12 juni	20:00	rapid 3-daagse ronde 1+2+3	
ma 19 juni	20:00	rapid 3-daagse ronde 4+5+6	
ma 26 juni	20:00	rapid 3-daagse ronde 7+8+9	

juli + augustus 2023

ma 3 juli	20:00	zomercompetitie ronde 1+2	9 maandagen, t/m 28 augustus
-----------	-------	----------------------------------	------------------------------